

Koroiset

2/2014

Koroinen | Röntämäki | Halinen | Oriketo | Metsämäki

Uusiutuvaa energiaa s. 3

Muinainen Ravattula s. 5

Pyöräkirppis avasi ovensa s. 9

KoroiSet ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa:
vuonna 2014 maalisk., touko-,
syys- ja joulukuussa

Jakelu

5500 kpl, jaetaan kotitalouksiin
ja yrityksiin seuraavissa Turun
kaupunginosissa: Koroinen,
Räntämäki, Halinen, Oriketo,
Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Räntämäki -seura,
Halisten omakotiyhdistys, Ha-
maron pienkiinteistöomistajain
yhdistys ry, Maarian seurakun-
nan Itä-Maarian alueneuvosto,
Turun kristillinen opisto, Elävän
Kulttuurin Koroinen

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen,
puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Toimitussihteeri

Mirja-Riitta Salo,
aineisto@koroinen.fi

Toimituskunta

Ann-Christin Antell, Martti Hänni-
nen, Tytti Issakainen, Tapio Jo-
kinen, Asta Kinghorn, Eija Leino,
Virpi Lummevuori, Pertti Pussinen,
Pirjo Ranti, Mirja-Riitta Salo

Toimitus

toimitus@koroinen.fi

Kansikuva

Martti Hänninen: Nokkos-
perhonen – Nymphalis urticae

Ulkoasu

Janne Peltonen

Painopaikka

Finepress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muo-
dossa osoitteeseen ilmoitukset@
koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa
ennen lehden julkaisuviikkoa

**Ilmoituksen suunnittelu
ja tekstiladonta**

Ilmoituksen taitto- ja muutostyö:
50 e/tunti, yhden tunnin veloitus
on minimitalus. Aineisto osoi-
teeseen ilmoitukset@koroinen.fi
viimeistään 2 viikkoa ennen lehden
julkaisuviikkoa.

Maksuliikenne

Liedon Osuuspankki
471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisesta
sattuneesta virheestä lehden
suurin vastuu rajoittuu ilmoi-
tusten hinnan korvaamiseen.
Lehti ei vastaa virheestä, joka
aiheutuu esim. puutteellisesta
tai virheellisestä ilmoitusai-
neistosta, puhelinvälityksessä
tapahtuneesta väärinkäsityk-
sestä tai epäselvästä käsikir-
joituksesta.

Ilmoitushinnat

koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1265 e
puoli sivua pysty	1265 e
1/4 sivua	700 e
1/8 sivua	350 e
1/16 sivua	175 e
1/32 sivua	90 e

Alennukset

Vuosialennus 20%
(neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

p ä ä k i r j o i t u s

Osallisuus

Turun kaupunki on uudessa stra-
tegiassaan ottanut tavoitteekseen
osallisuuden. Osallisuus mahdollis-
taa kolmannen sektorin, esimerkik-
si alueellamme toimivien erilaisten
yhdistysten osallistumisen kaupun-
gin päätöksentekoon. Kaupunkiin on
perustettu osallisuutta kehittämään
kaupungin ja kaupunkiosatoimijoi-
den osallisuuden ja vaikuttamisen
yhteistyöryhmä. Ryhmä on kokoon-
tunut muutaman kerran ja se koostuu
Turun kaupungin, Turun Pientalojen
keskusjärjestön, Turkuseuran ja kau-
punkiosaviikkojen tuki ry: n edusta-
jista. Ryhmän koko on 12 henkeä.

Työryhmän tavoitteena on lähen-
tää kaupungin ja alueella toimivien
yhdistysten yhteistä ja keskinäis-
tä kanssakäymistä. Alueen toimijat
saisivat hyvin aikaisessa vaiheessa
tietää alueella olevista kaupungin
suunnitelmista ja siten vaikuttaa nii-
hin niiden syntyvaiheissa. Päätökset
eivät tulisi enää ennalta arvaamatto-
masti ”puskista”.

Työ on ihan alkuvaiheissa, mutta
asia on tärkeä ja siihen kiinnitetään
kaupungin toimesta erityistä painoa
tulevina aikoina. On huomioitava,
että myös kolmannen sektorin toi-

mijoiden tulee olla aktiivisia ja toi-
mia ponnekkaasti asian eteenpäin
viemiseksi. Hyvällä yhteistyöllä on
mahdollista päästä kaikkia osapuolia
tydyttävään ratkaisuun.

KoroiSet-lehti toivottaa lukijoil-
leen hyvää kesää ja osallistukaa
alueen kaikkiin tapahtumiin runsas-
lukuisesti.

Tapio Jokinen
vastaava toimittaja

t e r v e h d y s

Luonnon uudeks' luopi

Varma kevään merkki on keskuste-
lu Suvivirrestä. Apulaisoikeuskansleri
Mikko Puumalainen pääsi maaliskuus-
sa julkisuuteen kohdistettuaan huomion-
sa koulujen hartaushetkiin, jotka ”ovat
ristiriidassa uskonnonvapauden kanssa”.
Apulaisoikeuskanslerin näkökulma oli
sinänsä tärkeä, mutta harhapolulle kes-
kustelu lähti, kun esittelijäneuvos Outi
Kostama tarkensi linjauksen koskevan
myös Suvivirtä.

Tuota pikaa Suvivirsi sai – oikeute-
tusti – paljon julkisuudessa puolestapu-
hujia. Laulut, myös virret, ovat kult-
tuuriperintöä, jota tulee vaalia. Kohu
herätti ajattelemaan, miten vaikeaa on
puhua uskonnosta pelkästään henkilö-
kohtaisena vakaumuksena ja valinta-
na. Uskonto on osa kulttuuria, kaikkial-
la maailmassa. Toki on tilanteita, joissa
uskonnonvapaus on otettava huomioon,
mutta samalla on sellaisia uskontoon
punoutuvia kulttuurintuotteita, kuvia ja
musiikkia, joiden merkitys ulottuu laa-
jalle. Niistä ei voi luopua uskonnonva-
pauksen nimissä.

Suvivirsi on ollut vuosisatoja suo-
malaisen muistin ytimessä. Se on laulu,
johon sisältyy pakahduttavaa tunnetta
kevään tulosta. Minun muistoissani Su-
vivirsi liittyy paitsi menneisiin koulu-
vuosiin myös paikkoihin, Karsämäen ja
Pallivahan kansakouluhin, Raunistulan
yhteislyseoon – ja tietysti Maarian kirk-
koon, jonka holveissa ”Jo joutui armas
aika” raikui toukokuun orastavassa ke-
väässä. Suvivirsi ei ole vain kulttuuri-
perintöä: se on henkilökohtaisen muis-
tin kiinneke. Suvivirren kaikuessa
muistan aina sen tunteen, jännittyneen
odotuksen, jota kesän alku lapselle mer-
kitsi. Kun kuulen laulun ensimmäiset
sanat, tuo selittämätön tunne palaa aina,
vielä tänäänkin.

Virsi 571 on alun perin ruotsalainen
sävelmä, ”Den blomstertid nu kom-
mer”, jonka sanat runoili perimätiedon
mukaan visbyläinen piispa Israel Kol-
modin vuonna 1694. Ensimmäisen suo-
mennoksen kynäili Erik Cajanus vuonna
1700, ja jo seuraavana vuonna virsikir-
jaan liitettiin seuraavat säkeet:

*Jo joutui armas aika
Ja Suvi suloinen
Joll' caunist caiken paican
Caunista cuckainen.
Nyt armas Auring meitä
Taas lähte lähemmäs
Hän kuolleet hauto heitä
Jäll teke eläväs.*

Alkuperäinen Suvivirsi syntyi 1690-lu-
vun katoavuuksien ja nälänhädän keskellä.
Eurooppa eli pienen jääkauden kurimuk-
sessa, kasvukausi jäi poikkeuksellisen
lyhyeksi, eikä kesä tahtonut koittaa. Su-
vivirsi on kuin haavekuva runsauden
maailmasta, jossa ”niityt vihannoivat
ja laiho laaksossa”. Aikalaisille se oli
muistutus elämän katoavuudesta.

Vuosisatojen mittaan tämä katkera
muisto on hälvennyt, vaikka toki Suvi-
virteen liittyi pitkään pelko hallan an-
karuudesta ja tietoisuus satojen epävar-
muudesta. Henkilökohtaisessa muistissa
virsi elää yhä vuoden kierron ja kevään
paluun ylistyksenä, eikä sen voima ole
ehtynyt.

On suomalaisen kulttuurin – ja kult-
tuurisen muistin – kannalta tärkeää, että
Suvivirsi saa soida jatkossakin.

Hannu Salmi

Kirjoittaja on Turun yliopiston
kulttuurihistorian professori.

Kuuvuoren kenttä

Kuuvuorenkenttä (Suntionkatu 14) kunnostettiin syksyl-
lä 2013. Suurimmat uudistukset ovat kentän salaojitus
sekä juoksuradan (300 m) päällystäminen punamurs-
keella. Kentän kunnostustöitä suunniteltaessa kuultiin
myös kentän keskeisimpinä käyttäjäryhminä mm. alueen
koululaisia ja päiväkotilapsia. Kentälle lisättiinkin uusia
toimintoja vanhojen suorituspaiikkojen peruskorjauksen
lisäksi: puistokuntosalivälineillä voivat lähes kaikenikäi-
set harjoitella lihaskuntoa. Rantalentopallokentän lisäksi
kentälle tehtiin asfalttipohjainen monitoimikenttä mm
katukorikseen, lentopalloon, sulkapalloon ja vaikkapa
harjoittelutennikseen. Lapsille ja nuorille asennettiin
kiipeilypaikka ja maatrampoliini.

Kentän uusiin käyttömahdollisuuksiin pääsee tutustu-
maan mm. Nummen kaupunginosaviikon aloittavas-
sa **Nummenpakan kesäjuhlassa, joka on samalla
kunnostetun kentän avajaisjuhla, ma 19.5. klo 18–20.**
Tällöin kentällä on monenlaista niin liikunnallista kuin ke-
säjuhlaan liittyvää toimintaa. Tapahtuma on maksuton ja
tarkoitettu kaikenikäisille. Ohjelmaa on erityisesti lapsille
ja perheille. Ohjelmassa on mm. kolmiottelua, puistokun-
tosalivälineiden käytön opastusta, perinneliikuntavälinei-
den kokeilua, liikuntaesityksiä, askartelua, buffetti sekä
paljon muuta. Tapahtumaan kannattaa tulla pyörällä,
koska samalla voit tarkastaa pyöräsi renkaiden ilman.
Parkkipaikkoja on rajoitetusti. Tapahtuman järjestävät
Turun kaupungin Vapaa-aikatoimi ja Nummenmäen pien-
talot ry yhdessä monien yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tervetuloa katselemaan ja osallistumaan!

Satu Revonsuo

Liikuntapalveluvastaava, Turun kaupunki

Blomberginaukio 4, 20720 TURKU, puh. 050 554 6225
satu.revonsuo@turku.fi

K U U V U O R E N
A V A J A I S E T &
N U M M E N P A K A N
vuotuiset kesäjuhlat

maanantaina 19.5. klo 18–20

Kuuvuoren kenttä
Suntiontiellä
on peruskorjattu
uuteen
loistoonsa!

Perinneleikkejä,
paperilennokki-
paja, pyörän
huolto, halikoiria
ja paljon muuta.

Vinkkejä kentän
välineiden käyttöön,
yleisurheilua, trampo-
liinihyppelyä, yleisö-
jumppa...

Paloauto,
buffetti.

Yksityisenä osakeyhtiönä vuonna 1898 aloittanut Turku Energia tarjoaa energiaa elämiseen, asumiseen ja yrittämiseen.

Auringon energiamäärä voi pelastaa tulevaisuuden energiansaannin, sillä fossiiliset polttoaineet hupenevat nopeasti.

Turun seudun vihreät ry:n kevätkokous 2014 sai muhkean yritysesittelyn

Turku Energian toimitusjohtaja Risto Vaittisen mukaan sähkölaitos kunnallistettiin Turun kaupungin omistukseen 1919, muutettiin kunnalliseksi liikelaitokseksi 1990 ja yhtiöitettiin nykymuotoiseksi 1995.

Tilannekatsaus: vihreiden vierailun yhteydessä kerrottiin, että yhtiö on monipuolinen ja osaava energia-konserni, jonka toiminta perustuu kilpailukyisiin energiapalveluihin, toimintavarmuuteen, kannattavuuteen ja ympäristöystävällisyyteen. Yhtiön pääliiketoiminta on energia, jonka lisäksi palvelutuotantoa. Energian tuotanto tapahtuu osakkuusyhtiöiden kautta.

Yhtiön toimintaa ohjaavat seuraavat arvot: asiakaslähtöisyys, osaaminen ja uudistuminen, kannattavuus, toimintavarmuus, saatavuus ja ympäristöystävällisyys. Uusiutuvan energian osalta tavoite vuonna 2020 vähintään 50 %.

Vuosi 2013 oli sekä toiminnallisesti että taloudellisesti onnistunut. Uutta valtakunnallista kehitystä edusti mm. rakenteilla olevat latauspisteet sähköautoille.

Julkisuudessa on käyty paljon keskustelua Fennovoiman ydinvoimahankkeesta, jossa Turku Energia on mukana. Turku Energia on valmis tulevaisuuden haasteisiin uusiutuvan energian lisäämiseksi ja vastaavasti kulutuksen vähentämiseksi hyödyntäen uutta teknologiaa.

Koroisten alueella paljon mielenkiintoa herättänyt Orikedon jätteenpolttolaitoksen tilanne käytiin läpi lyhyesti. Laitoksen ympäristölupa päättyi 31.12.2014. Uutta ympäristölupaa ei Turun Seudun Energiantuotanto ole hakemassa. Vieressä oleva 40 megawatin biolämpökeskus

Kaukolämpö tuotetaan mahdollisimman hiilineutraalisti ja siinä uusiutuvan energian osuus on noussut 25 prosenttiin.

jatkaa toimintaansa normaalisti.

Tulevaisuuskeskustelussa uusiutuvan energian tuotantoon liittyvät visiot ovat keskeisessä asemassa. Tuulisähköä ei ole vielä riittävästi ja pientuotannon verkkoon liittämiseen on avoimia teknillisiä ja kaupallisia asioita.

Mahdollisuuksia löytyisi uuden teknologian myötä auringosta, sillä fossiiliset polttoaineet hupenevat nopeasti. Auringon energian käyttöteknikka on edennyt hitaasti, vaikka koko maailman energiatarve voitaisiin tyydyttää auringon maahan tuottamalla energiamäärällä.

Uusiutuvan energian tavoite on vuodelle 2020 sekä kaukolämmössä että sähkössä yli 50 %.

Hyötytuuli-yhtiöllä on nyt vain 33 megawatin tuotanto, koska luvan saanti on hidasta. Vuoteen 2018 mennessä on tavoitteena nostaa määrää 519 megawattiin ja nostaa tuotanto 15 kertaiseksi seuraavan 5 vuoden aikana, jos luvitus saadaan käytännössä toimivaksi. Tuulisähkön myynti nousisi 1,5 % :sta 7-8 % paikkeille.

Turku Energia on mukana osakkuusyhtiönsä Turun Seudun

Energiatuotannon kautta seudullisessa jätteiden käsittelyhankkeessa. Tällä tavalla tarjotaan jätteiden hyötykäyttöä energiamuodossa. Hankkeessa järjestetään kilpailutus myöhemmin tänä vuonna.

Uuden Naantaliin suunnitellun monipolttolaitoksen investointipäätös on sinettiä vailla valmis. Laitos käynnistyy syksyllä 2017 ja käyttää biopolttolaitetta alkuun noin 40 %. Laitos suunnitellaan niin, että biopolttolaitteen käyttö voitaisiin nostaa lähes 100 % saatavuuden ja hinnan mukaan. Uusi laitos korvaa nykyistä kivihiiltä käyttävää energiatuotantoa.

Tällä hetkellä myydystä sähköstä on 43 % uusiutuvaa, 27 % fossiilista ja ydinvoimaa 30 %.

Myydystä kaukolämmöstä on 72 % Naantalissa tuotettua. 20 % energiasta on uusiutuvaa ja tulee Orikedolta, ulkopuolisilta toimittajilta tuleva 6 % on lähes kokonaan uusiutuvaa ja öljyä käytetään vain 3 %.

Teksti ja kuvat: Martti Hänninen

Turku Energian toimintastrategiassa yhä selkeämmin uusiutuvaa energiaa ja ympäristöystävällisyyttä

Turku Energian ympäristö- ja laatupäällikkö Minna Niemelä esitelmöi tarkasta ympäristöohjelmasta ja -seurannasta

Yhtiö panostaa ja on sitoutunut toiminnan laatuun ja ympäristöseurantaan

Konsernilla on ISO 14001 sertifioitu ympäristöjärjestelmä ja ympäristöohjelma jota uusitaan kolmen vuoden välein. Ensimmäinen ympäristöohjelma laadittiin v. 1999 ja nyt toteutuksessa 2012-2014.

Ohjelmassa on 4 päämäärää: ilmastokuormituksen vähentäminen (mm. uusiutuvan energian lisääminen 50 %), ympäristövahinkoriskien vähentäminen, energiatehokkuuden lisääminen ja ympäristöviestinnän lisääminen. Ohjelmassa on n. 50 toimenpidettä ko. asioiden parantamiseksi.

Ympäristövisiona on: ympäristön haittavaikutusten minimointi, uusiutuvaan energiaan 50 % tavoitteet. Sähköntuotantoon käytetään 43 % uusiutuvaa, 27 % fossiilisia ja ydinvoimaa 30 %.

Yhtiön strategiassa ja arvoissa on huomioitu ympäristöasiat: selvitykset ympäristöstrategiasta ja arvoista sekä laista. Ympäristömittarit raportoidaan vuosittain konsernin yritysraportointiin yhteydessä. (Järjestelmä on sertifioitu v. 2014) Huippu ja varavoiman tuotantoon käytettävien lämpökeskusten toimintaa säätelevät ympäristöluvut. Sisäisiä ja ulkoisia auditointeja tehdään molempia kaksi kertaa vuodessa ja myös ympäristövahinkojen riskien ennakointia tehdään mm. öljyhälyttimiä lisäämällä ja päämuuntajien valuma-altaita tiivistämällä.

Turku Energia on sitoutunut Energia-alan kautta energiatehokkuussopimukseen, jossa ohjelmassa on mm. energiatehokkuuden parantaminen omassa ja asiakkaiden toiminnassa sekä hävikin

pienennykset. Luonnon monimuotoisuutta on tutkittu mm. sähköverkkojen 110 kV:n johtoaueilla.

Turku Energia on liittynyt osakkaaksi sähköautoilun kehittämiss-hankkeeseen. Asiakkaiden energiasäästön osalta ollaan mukana erilaisilla kampanjoilla, oppailla ja jatkuvalla energianeuvonnalla. Nettisivuilta voi siis seurata ajantasaisesti ilman laatua, ympäristötilannetta sekä yhtiön vuosiraportointeja asiasta.

Turku Energian ympäristö- ja laatupäällikkö Minna Niemelä.

Turku Energian toimitusjohtaja Risto Vaittinen.

Maarian Myllyojalla Tapahtuu

c/o Marja-Liisa Haapa-aho
Paimlantie 374, 20460 TURKU
ks. www.goldenage.fi/ruusuportti
ruusuportti@gmail.com

Tilaisuudet järjestää
Ruusuportti ry
Tervetuloa

Koulutuksellinen tasa-arvo on suomalaisen hyvinvoinnin perusta

Peruskoulua, ja koko suomalaista koulutusjärjestelmää rakennettaessa ja kehitettäessä on haluttu, että kaikilla tulee taustasta riippumatta olla samat mahdollisuudet kasvaa sivistyksellisesti täyteen mittaan. Kykenemmekö tähän työhön tänä päivänä täysimääräisesti? Saavutamme nämä suomalaiset ihanteet, joista koulutusjärjestelmäämme syystä ihaillaan?

Perusopetuksen järjestämisen lähtökohtana on laadukas ja turvallinen lähikoulu. Kurinpito, säännöt ja valvonta muodostavat vain yhden osa-alueen moninaisista koulurauhaan vaikuttavista tekijöistä. Oppilaasta huolehtiminen, osallistuminen, vuorovaikutus sekä opilaiden, opettajien ja vanhempien välinen luottamus ovat ne avaintekijät, joilla viihtyisää ja rauhal-

lista arkea kouluissa rakennetaan. Koulurauhaa voidaan lisätä koulujen yhteisöllisyyttä ja oppilaiden osallistumista vahvistamalla.

Lausunnolla olevalla hallituksen lakiluonnoksella esitetään muutoksia perus- ja toisen asteen opetusta ja oppilashuoltoa koskevaan lainsäädäntöön. Muutoksilla edistetään koulujen työ-rauhaa ja lisätään oppilaiden hyvinvointia ja osallistumismahdollisuuksia. Oppilas- ja opiskelijahuollossa siirretään painopiste ennaltaehkäisyyn. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki esitys koskee esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta. Uudistus tuo toisen asteen opiskelijoille psykologi- ja kuraattoripalvelut. Psykologin tai kuraattorin keskusteluun on päästävä laissa säädetyssä seitsemän päivän määräajassa. Kiireellisissä tapauksissa keskusteluun on pääs-

tävä samana tai seuraavana päivänä. Terveystieteiden työaika on järjestettävä siten, että vastaanotolle pääsee tarvittaessa myös ilman ajanvarausta.

Koulurauhaa vahvistetaan puuttamalla häiriökäyttäytymiseen mahdollisemman varhain. Kasvatuskeskustelusta tulee uusi ja ensisijainen keino puuttua oppilaan häiritsevään ja epäasialliseen käyttäytymiseen. Jälki-istunnon toteuttamistavasta säädetään aiempaa tarkemmin, muun muassa kirjallisten ja suullisten tehtävien ja harjoitusten teettäminen tulee mahdolliseksi. Uuteen oppilas- ja opiskelijahuoltolakiesitykseen on koottu lainsäädännössä nyt hajallaan olevat oppilas- ja opiskelijahuoltoa koskevat säännökset. Tavoitteena on siirtää painopiste nykyisestä yksilö- ja ongelmakeskeisestä toiminnasta yhteisölliseen

ja ennaltaehkäisevään opiskeluhuoltoon ja tarjota oppilaille ja opiskelijoille matalan kynnyksen tukea hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi. Opiskeluhuoltoa järjestettäisiin sekä yhteisöllisenä että yksilöllisenä. Huoltajien, oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta on korostettu. Lain tavoitteena on lisätä myös opiskeluhuollon suunnitelmallisuutta. Koulujen työrauhaa koskevat lakimuutokset tulivat voimaan 1.1.2014 ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutokset tulevat voimaan elokuun alusta 2014.

Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla halutaan muuttaa kouluissa ja oppilaitoksissa koko toimintakultuuria niin, että se tukee kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on myös oppimisympäristön kehittämistä terveelliseksi, turvalliseksi ja esteettömäksi. Onnistuessamme yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamisessa, toimii se ongelmia ennaltaehkäisevänä ”puskurina” ja yksilökohtaisen, ongelmakeskeisen puuttumisen tarve vähenee.

Tämä on yhteinen asia: kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden sekä heidän kotiensä kanssa. Myös yhteistyötä vanhempien ja huoltajien kanssa tuodaan uudessa lakiesityksessä vahvasti esille ja toivon tähän teemaan tartuttavan muutoksen hengessä kaikissa kouluissa ja kodeissa.

Riitta Karjalainen,
Turun kaupunginvaltuuston
varavaltuutettu
Nukko, Nummenpakan Vanhempain
yhdistyksen johtokunta, varapj

Millaisessa naapurustossa asut? Vastaa tutkimuskyselyyn!

Naapuruussuhteet ovat tärkeä osa asumisviihtyisyyttä. Hyvään naapurustoon halutaan sijoittaa ja sitoutua. Sellaisessa myös halutaan asua pitkään. Millaisia naapurustoja Halinen, Röntämäki, Koroinen ja Oriketo ovat sinun mielestäsi?

Turun yliopisto toteuttaa asukaskyselyn, jonka tavoitteena on selvittää turkulaisten naapurustojen erityispiirteitä ja omaleimaisuutta. Tutkimus kuuluu Turun kaupunkitutkimusohjelmaan. Yhteistyössä ovat mukana Turkuseura ja Turun kaupunginosayhdistykset, kuten Halinen-Röntämäki ry.

Vastaa kyselyyn osoitteessa www.turkuseura.fi. Nettisivulta löydät toukokuusta alkaen linkin kyselylomakkeeseen. Kyselyyn vastataan nimettömästi eikä tuloksista voi tunnistaa yksittäistä vastaajaa. Vastauksia kerätään kesän ajan.

Lisätietoja tutkimuksesta:
VTT Risto Haverinen. Sosiaalitieteiden laitos, sosiologia, 20014 Turun yliopisto.
Sähköposti: risto.haverinen@utu.fi

Keväinen Maarian kirkko.

Otsake tuntuu teistä ehkä vieraalta, kun kyse on meidän omasta rakkaasta Maarian kirkkostamme. Astuessamme sisään kirkkoon löydämme viisi laivan kuvaa eri puolilta kaunista kirkkoamme ja lisäksi yhden pienoislaivan kastealtaan yläpuolelta.

Miksiköhän laivan kuvat on maalattu kirkkoomme?

Kirkkomme laivan kuvat edustavat Koggi-tyyppiä eli hansalaivoja. Koggi oli limisaumainen alus, joka oli kehittynyt viikinkien laivoista. Koggi laivoissa oli yleensä yksi tai kaksi raakatakioloitua mastoa, joissa yleensä oli yksi tai kaksi raakapurjetta mastoa kohti. Takilan vuoksi alukset olivat nopeita myötätuulella, mutta surkeita luovimaan vastatuuleen. Alus oli tasapohjainen, ui syvällä täydessä lastissa, kantoi reippaasti yli 100 tonnia lastia. Pituutta alustyyppillä oli hieman yli 20 m ja miehistöä hiukan alle 20 henkilöä.

Maarian kirkon kirkkolaiva on nimeltään Wentta ja sen on lahjoittanut Hirvensalon nuoret miehet kotikirkkolleen vuonna 1824 muistoksi ja koristeeksi. Wentta kuvaa alusta, joka on fregattitakiloitu, 20 tykillä varustettu venäjän lipun alla purjehtiva sotalaiva. Kirkkolaivoja kutsutaan usein votiivilaivoiksi (lat. votum, ”(uhri) lupaus”), koska niitä on lahjoitettu esimerkiksi merihädässä Jumalalle annettujen lupauksen mukaisesti. Kirkkolaivoista ei kuitenkaan läheskään kaikkia ole annettu votiivi tarkoituksessa.

Maarian kirkko sataman kirkko

Hyvin lähellä kirkkoamme on mielenkiintoinen Koroisten niemi. Koroisten niemestä muodostui kaupapaikka, koska alukset eivät päässeet pidemmälle sisämaahan Halisten kosken vuoksi. Piispainistuin siirrettiin paavi Gregorius IX luvan myötä Nousiaisista Koroisiin vuonna 1229. Meri oli silloin viisi metriä nykyistä korkeammalla.

Kaivaukset ovat osoittaneet, että Koroisten niemellä on ollut kivikirkko, piispanpalatsi ja puolustustorni. Alueelta on myös löydetty 300 haudattua, joista kolme oli piispojen hautoja. Koroisten niemeä oli helppo puolustaa, koska se oli Aurajoen ja Vähäjoen ympäröimä kolmelta sivulta ja itäpuolelle rakennettiin valilohauta, joka piti ylittää laskusillan avulla. Koroisten niemen kaupapaikan toiminnan lopetti viimeistään 1414 rakennettu Pennsilta, joka ylitti Aurajoen Vanhan Suurtorin kohdalla.

Kysyin aluksi, miksiköhän laivankuvat on maalattu kirkkoomme.

Yksi syy saattoi olla, se että Maarian kirkko oli **sataman kirkko**.

Toinen syy oli varmasti se, että laivaa käytetään seurakunnan eli kirkon vertauskuvana. Jo roomalainen kirkkoisä Hippolytos (n.170–235) käytti laivaa vertauskuvana ”Maailma on meri, jolla kirkko purjehtii kuin laiva, mutta aallot eivät voi sitä tuhota.”

Kristinuskossa laiva, jossa on risti, kuvaa Kristuksen ohjaamaa seurakuntaa. Laivan alla oleva vesi symbolisoi vastaavasti maailmaa. Maarian kirkon koggi laivoissa on juuri yksi masto ja yksi raakapuu, jotka muodostavat ristin.

Lukijat, Jumala on sama eilen, tänään ja huomenna. Jumala on meidän kanssamme samassa veneessä.

Matteuksen evankeliumissa kerrotaan miten Jeesus tyynnyttää myrskyn.

Jeesus ja opetuslapset joutuivat Genesaretinjärvellä kovan myrsk-

kytuulen heiteltäväksi. Opetuslapset valtasi pelko. He katsoivat kun suuret aallot vyöryivät kohta heidän pientä kalastusalustaa. Alus alkoi täytyä vedestä.

Jeesus oli mukana veneessä, mutta Jeesus nukkui rauhallisena. Jeesus tiesi elämänsä jokaisen hetken olevan Isän kädessä. Silloin opetuslapset menivät herättämään Jeesuksen ja sanoivat:

”Herra pelasta meidät!” Me huumme.

Aika ja paikka opetuslasten esittämälle avunpyynnölle oli erikoislaatuinen: Iltamyöhä ja myrskyävä järvi. Mutta opetuslapset tiesivät, että Jeesus kuuntelee aina pelkäävää kärsivää ihmistä.

Olen itse matkoillani kuullut kertomuksen laivapojasta, joka joutui myrskyävällä merellä kiipeämään mastoon. Poikaa alkoi pelottaa, kun hän katseli alaspäin kuohuviin aaltoihin ja näki allaan keinuvan laivan kannen. Poika jähmettyi paikoilleen, ei uskaltanut mennä alas eikä ylös.

Silloin huusi kokenut merikarhu pojalle: **”Katso ylöspäin!”**

Poika totteli, ja pelko ja huimaus menivät menojaan. Hän oli pelastunut.

Meitä jokaista kehoitetaan katsomaan ylöspäin Jeesukseen. Kun katsoomme Jeesukseen, saamme voimaa vaeltaa hänen jalanjäljissään ja Jeesus myös kulkee vierellämme.

Opetuslapset siis herättivät Jeesuksen. Jeesus sanoi: ”Miksi te noin pelkätte vähäuskoiset? Sitten hän nousi ja nuhteli tuulta ja aaltoja ja tuli aivan tyven.

Hyvät lukijat, Jumala on meidän kanssamme samassa veneessä.

Mikko Laurén
Pastori, merikapteeni
Maarian seurakunta

Nordeasta myös vakuutukset kaikenlaisten päivien varalle.

Nordea Vakuutukset tarjoavat sinulle suojaa pahan päivän varalle ja rauhaa nauttia hyvistä päivistä. Saat juuri sinulle mitoitettua vakuutusturvan. Hyödyt myös pankki- ja vakuutusasioidesi keskittämisestä.

Tutustu vahinko- ja henkilövakuutuksiin osoitteessa nordea.fi/vakuutukset

Nordea Vakuutusten myöntäjinä ovat It Vahinkovakuutusyhtiö Oy ja Nordea Henkivakuutus Suomi Oy, joiden asiamiehenä Nordea Pankki Suomi Oy toimii.

Teemme sen mahdolliseksi

Muinaisuuden tutkijat työssään.

Tutkijoita ja tutkimuskohteita muinaisessa Ravattulassa

Viime syksynä laajalti uutisoitu arkeologinen suurlöytö, Suomen vanhimmaksi tulkitun kirkollisen rakennuksen jäännös, löytyi aivan Halisten kaupunginosan naapurista Kaarinaan kuuluvan Ravattulan kylän alueelta. Aurajoen varrella sijaitsevista kylästä on vanhin asiakirjainnointi vuodelta 1378, mutta ensimmäinen säilynyt kirjallinen maininta ei luonnollisestikaan vastaa kylän todellista ikää, vaan kylän asutus on paljon tätä vanhempaa. Kylä on keskiajalla kuulunut niin sanotun suomalaisen oikeuden piiriin, jolloin sitä on pidetty viimeistään 1200-luvun lopussa perustettuna. Vanhasta ja vakiintuneesta asutuksesta kertoo myös se, että uuden ajan alussa Ravattula on ollut talomäärältään Kaarinan pitäjän suurin kylä. Aiemmin oletettiin, ettei kylän asutushistoriassa päästäisi ilman katoksia esihistorian aikakausiin asti, vaan asutus olisi kadonnut rautakauden kuluessa. Vaikka Ravattulassa on tehty runsaasti tutkimuksia eri arkeologien toimesta jo aikaisemminkin, vasta viime vuosina tehdyt kaivaukset ovat osoittaneet tulkin virheelliseksi.

Muinaistieteellinen tutkimus on luonteeltaan hyvin hidasta ja pitkäjänteistä työskentelyä, jossa myös sattumalla on huo-

mattava merkitys. Kaivaustutkimuksia on tehty menetelmän työvoimavaltaisuudesta johtuen hyvin harvoin. Viime sotiin asti tutkimuksissa keskityttiin yksittäisten paikkojen kaivauksiin, eikä niinkään muinaisjäännösten kokonaisvaltaiseen kartoitukseen. Kartoituksen puuttumisesta johtuen ei aikaisemmin siis nähty erillisten alueiden tai laajempien kokonaiskuvaa, vaan kartoille saatiin vain piste sieltä ja toinen täältä. Näin myös Ravattulassa: metsää ei nähty puilta.

Vuoteen 1940 mennessä ei Ravattulasta tunnettu lainkaan muinaisjäännöskohteita. Sen sijaan kylää vastapäätä Kuralasta oli jo 1914 löytynyt Ristimäen kansakoulun perustuksia kaivettaessa esihistoriallisia aseita, joista museoviranomaisille ilmoitettiin. Nuori maarialainen arkeologi A. M. Tallgren, josta myöhemmin tuli Tarton ja sittemmin myös Helsingin yliopiston arkeologian professori, saapui tutkimaan paikkaa. Kuralan Ristimäkeä tutkittiin kaivauksin parin vuoden ajan ja sieltä saatiin talteen monipuolinen rautakautinen löytöaineisto: niin runsas, että esiin tullutta polttokalmistoa voidaan pitää Suomen arkeologiassa käsitteenä. Paikan arvoa nostaa entisestään se, että läheisyydestä löydettiin

1950-luvulla rautakauden lopulle ajoittuva ruumiskalmisto ja samalle ajanjaksolle ajoittuvia rakennusjäänteitä.

Ravattulan ensimmäistä kaivaustutkimusta johti Aurajoki-alueen rautakaudesta vuonna 1939 väitellyt arkeologi Ella Kivikoski, josta myöhemmin tuli Helsingin yliopiston arkeologian professori. Hän tutki vuonna 1941 Vanhan Ravattulantien varrella Pähkinämäellä sijaitsevan kookkaan ja lähes maantasaisen röykkiöhaudan. Kaivauksissa röykkiöstä tuli esiin runsaasti löytöjä, joiden perusteella Kivikoski ajoitti mahdollisen kaksoishautauksen 400–500-luvuille. Haudan reunalta löytyi myös selvästi nuorempi sekundaarihautaus tai kätke, josta jäljellä oli myöhempi viikinkiaikaisen miekan ponsi ja väistin. Tutkitun haudan läheisyydessä tiedetään olevan myös muita röykkiöhautoja, joista ainakin osa on päässyt maankäytön yhteydessä tuhoutumaan.

Vuonna 1954 arkeologi Anna-Liisa Hirviluoto inventoi silloisen Kaarinan kunnan alueen muinaisjäännökset etsien myös uusia kohteita. Ravattulan muinaisjäännöksistä hän löysi Kivikosken tutkiman röykkiön länsipuolelta vielä kolme matalaa hautarauniota lisää sekä Aurajokeen viettävän pelto-

alueen keskellä sijaitsevalta laajalta Ristimäeltä, mäkialueen lounaiskolkasta, todennäköisen hautaröykkiön. Viime mainittua röykkiötä ei ehditty tarkemmin tutkia, sillä paikka jäi sittemmin 1970-luvulla ilmeisesti ohikulkutien parannustöistä tuodun savimaan alle, eikä sitä ole etsinnöistä huolimatta enää jälkepäin löydetty. 1980-luvun lopulla Vanhan Ravattulantien varrelta löytyi vielä yksi mahdollinen hautaraunio lisää. Kaivaustutkimuksia ei näillä kohteilla ole tehty, mutta kyse lieene samantaisista kesken rautakauden polttohaudoista kuin edellä mainitussa Pähkinämäen tapauksessakin.

Tämän jälkeen elettiin tutkimuksellisesti hyvin hiljaisa aikaa aina 1980-luvun keskivaiheille asti. Ensimmäinen kivikautinen tai varhaismetallikautinen asuinpaikka löytyi Halisten metsikön kaakkoiskulmasta 1986, josta tuli esiin savastianpaloja, piitä ja savitiivistettä. Tästä parisataa metriä pohjoiseen, peltoaukean vastakaisella puolella, sijaitsee Rantatöyrään kivikaudelle ajoitettu asuinpaikka. Paikka löytyi edellistä hieman myöhemmin ja se lieene ainakin osittain jäänyt Ravattulaan vievän uuden kylätien alle. Kvartsia on löytynyt myös pelloilta Vanhan Ravattulantien eteläpuolelta, mutta tämä on muiden löytöjen puuttuessa vaikeammin liitettävissä mihinkään tiettyyn esihistorian periodiin. Kivikauden loppuvaiheessa noin 4000 vuotta sitten alueella on sijainnut laaja Halisten muinaisaari ja ympäristön pienemmät metsäkumpareet olivat rikkonaisen sisäsaariston pieniä saaria. Maa kohosi kuitenkin nopeasti niin, että paikalle muodostui jo ennen ajanlaskun alkua Aurajoen uoma.

Ensimmäiset kuppikivet Ravattulan kylästä ja sen lähiympäristöstä löydettiin vasta 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa. Tuolloin alueelta tuli esille yksi tukinnanvarainen ja neljä varmaa kuppikiveä tai -kalliota. Kiviin hakattuja uhrikuppeja löytyi varsinaiselta kylämäeltä, peltoaukealta sekä peltoalueen metsäsaarekkeilta. Kuppeja löytyi myös kauempaa ohitustien pohjoispuolelta yhden mahdollisen tuhoutuneen hautaröykkiön läheisyydestä. Alueen kuppikiville tunnusomainen piirre on paririvissä kulkevat kuppijonot. Kupit ovat melko laakeita ja heikosti erottuvia. Nykyisin Aurajokilaaksosta ja sen sivujoien varsilta tunnetaan lähes sata kuppikivikohdetta, vaikka niitä ei vielä 1970-luvunkaan alussa tunnettu yhtä ainoata. Arvoitukseksi liitetään

nykyisin pääasiassa rautakauden keskivaiheille 400-luvulta 800-luvulle.

Ennen Turun yliopiston arkeologian oppiaineen aloittamista tutkimuksia Ravattulan kylän alueelta tunnettiin kiinteistä muinaisjäännöksistä siis kivi- tai varhaismetallikautisia asuinpaikkoja, keskiselle rautakaudelle ajoittuvia röykkiöhautoja sekä kuppikiviä ja -kallioita. Tiedot näistä olivat kertyneet vähitellen yli 60 vuoden kuluessa usein maamme johtavien arkeologien toiminnan tuloksena. Tästä syystä voisi olettaa, että kuva Ravattulan esihistoriasta oli muodostunut varsin luotettavaksi. Olettamus osoittautui kuitenkin vääräksi, kun yliopiston tutkimustoiminta alueella alkoi.

Alkusyksäyksen uuteen tutkimustoimintaan toi arkeologian oppiaineen ja Liedon Vanhalinna-säätiön laaja inventointihanke ”Aurajokilaakson maahan kätkeytyä menneisyys”, jonka yhteydessä vuosituhannen vaihteessa käytiin läpi kaikki Aurajokeen rajoittuvat kylät eri pitäjien alueilta. Vuonna 1998 Ravattulassa tarkastettiin tunnetut muinaisjäännökset sekä etsittiin uusia, ennen tuntemattomia kohteita. Inventointityön Kaarinan osalta tehnyt arkeologi Kaisa Lehtonen pistäytyi tuolloin myös Ravattulan Ristimäellä havaiten pieneltä metsäsaarekkeelta soikeita, hautamaisia painanteita. Paikalle tehdystä koeajasta löytyikin jälkiä mahdollisesta ristiretkiaikaisesta (noin 1050–1200) ruumiskalmistosta.

Ilman resursseja arkeologinen tutkimus ei kuitenkaan etene. Niinpä tutkimuksia Ravattulassa saatiin odottaa yli kymmenen vuoden ajan, ennenkuin tämän kirjoittajan johdolla edellä mainittua ruumiskalmistoa ryhdyttiin tutkimaan kaivauksin. Koska varoja tutkimuksiin ei muutoin olisi ollut, järjestettiin paikalla opiskelijoille suunnattu opetusaikaus, jolloin ylimääräisiä kustannuksia ei juurikaan syntynyt.

Tutkimuksia paikalla on tehty pienimuotoisesti neljän vuoden ajan, ennenkuin metsäsaarekkeelta saatiin esiin Suomen

toistaiseksi vanhimman kirkkorakennuksen kivijalka. Ravattulan Ristimäen - erotuksena siis Aurajoen eteläpuolella sijaitsevista Kuralan Ristimäestä – kirkkolöytö ajoittuu 1100-luvulta 1200-luvun alkuun ja se tulee muuttamaan käsityksiä varhaishistoriasta kylätasoa paljon laajemmin. Kirkon ohella paikalta on löydetty sen ympärille sijoittuva laaja kirkkomaa sekä kirkkomaata rajaavan aidan perustusta. Koska tutkimukset kirkonpaikalla jatkuvat yhä vuosittain, ei sen merkitykseen ole syytä keskittyä tämän kirjoituksen puitteissa.

Lähes kaikilta Ristimäen ympäristön kumpareilta on tavattu erilaisia esihistorian eri aikakausille ajoittuvia muinaisjäännöksiä. Koko Ravattulan kylä onkin tavattoman rikas ja monipuolinen erilaisista esi- ja varhaishistorian muinaisjäännöksistä. Kaivaustutkimusten aikana Ravattulasta on paljastunut runsaasti myös muita ennen tuntemattomia muinaisjäännöksiä kivikauden periodeilta rautakaudelle ja myös historialliselle ajalle. Viime vuosina tehdyistä uusista Ravattulan muinaisjäännöslöydöksistä mainittakoon erityisesti rautakautiset muinaisjäännökset, kuten 500- ja 600-luvuille ajoittuva polttokalmisto sekä lukuisat uhri- eli kuppikivet. Ravattulan kylän alue on koko Aurajokilaakson tavoin muutoinkin monipuolinen kaikenlaisten muinaisjäännösten osalta.

Uusien merkittävien esihistoriallisten ja varhaishistoriallisten kohteiden löytyminen on sikäli yllättävää, että Suomen muinaistieteen ammattilaiset ovat työskennelleet alueella ja sen läheisyydessä jo yli sadan vuoden ajan. Tästä huolimatta uusia muinaisjäännöksiä löytyy jatkuvasti lisää, kun niitä vain lähdetään etsimään. Tämä kertoo arkeologisen perustutkimuksen tilasta ja sen tarpeesta myös laajemmin: mitä onkaan löydetävissä muista Aurajokilaakson kylistä kun niitä vain ryhdyttäisiin tarkastelemaan Ravattulan tapaan yhtä intensiivisesti.

Juha Ruohonen

Ravattulan kirkko Siiri Tuomenojan ennallistuspirstustuksen mukaan.

VIRTE-metalli Oy

Kuormakatu 12, 20380 Turku
Puh. (02) 275 1750

www.virte-metalli.fi

Wc-, käsi- ja muut pehmapaperit, henkilöhygieniatuotteet. Kaikki siivousaineet – ja välineet. Hyvät ohjeet kaupanpäälle. Nouda tai tilaa. Yrityksiin rahtivapaa toimitus.

Papyrus Supplies Oy
Orivedonkatu 23, 20380 TURKU
02 2510 231
Avoinna ark. 7.30 – 16.30

PAPYRUS SUPPLIES

Tukku- ja vähittäismyymälä

www.siistipiste.fi

Uudistamalla parempia palveluita ja tehokkaampaa yhteistyötä

Neljä vuotta voi monesta tuntua pitkältä ajalta. Kun kysymys on niinkin suurista asioista kuin kunta- sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksista (sote), aika kuluu nopeasti. Asioiden valmistelu ottaa aikansa. Ihmisten kuuleminen ottaa aikansa. Ja lopulta myös päätösten läpivienti ottaa aikansa. Yhtään vaihetta tässä prosessissa ei olisi voitu eikä voida ohittaa ilman tinkimistä joistakin keskeisistä arvoista.

Kaikkien vaikeuksien jälkeen ei voi olla vaikuttumatta siitä yhteisymmärryksestä, joka sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä on saavutettu. Oppositiolle kuuluu kiitos, että ovat mukana sovussa. Juuri näin suomalaista yhteiskuntaa kuuluu uudistaa: laajapohjaisesti ja harkiten, puoluepoliittiset nokkapokat sivuuttaen. Toivottavasti rakentava henki säilyy myös silloin, kun uudistuksia lähdetään toteuttamaan ihmisten arjessa.

Käytännöllisestä näkökulmasta uudistuksen merkittävintä antia on parannus palveluiden saatavuudessa tai ainakin tilaisuus siihen. Palveluntuottajilla on nyt arvokas mahdollisuus päästä esittämään omia kehitysehdotuksiaan ja täydentämään palvelujen tarjontaa. Uudistus raivaa tietä myös tehokkaille tietojärjestelmille, potilastietojen aiempaa fiksummalle hyödyntämiselle sekä todellista valinnanvapautta edistävän rahoitusmallin luomiselle. Ideaalimal- lissa mitään potilaan hoidolle tärkeää tietoa ei hukata, ja raha seuraa potilasta ja hänen hoidon tarpeitaan.

Soteuudistuksen keskiössä ovat nimenomaan ihmisten lähipalvelut. Jatkossakin on terveyskeskuksia, neuvoloita, vanhusten palveluasumista, kuntoutusta ja kouluterveydenhoitajia. Jos uudistuksessa onnistutaan, niin etuina ovat aiempaa parempi tehokkuus ja resurssien järkevämpi kohdennus työntekijöitä unohtamatta. Kannattavinta on nimittäin satsata ennaltaehkäiseviin ja oikea-aikaisiin palveluihin. Asioiden edetessä tavoitteena on vihdoin eheyttää hoitoketjut ja saattaa perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoidon elimelliseen yhteistyöhön.

On luonnollista, että valtakunnallinen soteratkaisu vaikuttaa myös kuntauudistuksen perusteisiin. On mietittävä uudelleen, mikä malli palvelee meitä kaikkia parhaiten. Eri puolilla Suomea, myös Turun seudulla, on yhä monta kysymystä selvittämättä. Selvitysmiehillä ei ole ollut eikä ole kaikkea viisautta. Turun seudulle tarjottu kolmen kunnan malli ei ole miellyttänyt päättäjiä. Eikä ole kuulunut hurraa-huutoja myöskään virkamiehiltä. Uusi Turku, Uusi Naantali ja Uusi Idän kunta ei kuullosta toimivalta saati ihmisten luonnollisia työssäkäynti- ja asioimissuuntia tukevia.

Hallituksen tuoreen päätöksen mukaan pakkoliitoksia kaupunkiseuduille ei tule, joten kuntien yhteistoiminnan tehostaminen tai kuntaliitokset ovat aidosti alueen päättäjien käsissä. Tutkimusten mukaan Turun seutu on noussut erittäin kilpailukykyiseksi ja vetovoimaiseksi nykyisellä kun-

tarakenteella ja kuntien välille syntyneellä tai synnytyllä vastu- ja tehtäväjaolla. Seudulle on hyvässä yhteistyössä rakennettu kilpailukykyisiä ja logistisesti tarkoituksenmukaisia yritysalueita, viihtyisiä erilaisia tarpeita palvelevia asuinalueita sekä parannettu liikenteen ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä.

Jotain silti puuttuu kun vertaamme kotiseutuamme muihin kasvaviin kaupunkiseutuihin. Vahvempi väestönkasvu, enemmän uusia työpaikkoja ja voimakas kehittämissote. Vastuullisuuden nimissä uskon, että kunnan ratkaisut Turun seudulla löytyvät. Niitä tekemään me tarvitsemme yhtä rakentavahenkistä porukkaa kuin soteratkaisussakin nähtiin. Kuntauudistuksen lähtökohtana ei ollut keskinäisen luottamuksen rakentaminen. Se on kuitenkin syntynyt tässä prosessissa. Hyvä näin, sillä luottamukselle on oivallista rakentaa Turun seudun kehittämisen.

Anne-Mari Virolainen
kansanedustaja (kok)

Lasten iloinen ryhmä haistoi tuuletuksen takia sisältä leijuneen pääsiäisruoan tuoksun ja tuli kysymään mikä tuoksu? Lammaspaihihan se oli!

Rakentavalla voimalla kohti kesää

Ah, ihana kesä. Sen tuntee heti keväällä kun aurinon ensiripheet pilkistävät horisontista tuodessaan lämpöään ja valoaan tänne pimeydessä uinuvaan kansaamme. Valon määrän myötä hymymme kääntyy nousuun ja koko olemuksemme avautuu kuin kurkottaen kohti tuota lämpöä joka tuo iloa ja mielenrauhaa. Voimavaramme kasvavat päivä päivältä sekä tarmomme olla

vuorovaikutuksessa kanssaihmissä kanssa kasvaa. Ihmiset hymyilevät toisilleen, huomioivat toisiaan enemmän ja ilmassa kantautuu nauramisen melodiat ja lomakuulumisien vaihdot.

Vireystasomme nousee, eikö niin? Olemme henkisesti ja sosiaalisesti vireämmällä tasolla, mutta mitä se oikeasti tarkoittaa? Pidetään oma naapurustomme mielessä oli se sitten Halinen,

Räntämäki tai mikä muu, mitä tarkoittaa henkisesti ja sosiaalisesti vireä Halinen ja millä lailla se ilmentää itseään.

Kun naapurusto on henkisesti ja sosiaalisesti vireä se on avoin ja vastaanottavainen. Avoin siellä asustaville ihmisille sekä vastaanottavainen heidän tarjoamilleen kyvyille ja ideoille. Sosiaalisesti vireässä ja aktiivisessa yhteisössä ei ole tilaa syrjäyttävälle asenteille ja ennakkoluuloille. Tällainen naapurusto toimii kuin ihmisyhteisön magneetti joka viehättää puoleensa ja rohkaisee ihmisiä ilmentämään niitä hyviä ominaisuuksiaan, jotka ovat voineet olla horrostilassa jo pitkään. Henkinen ilmapiiri antaa mahdollisuuden pohtia elämän ja uskon perusarvoja yksilönä ja yhteisesti, tuoden harmoniaa katsomusten virtaan jatkuvasti kansainvälistymässä olevassa maailmassa. Sydämeeni tulvii viisaan miehen, **Abdul-Bahán** sanat Pariisissa 21.10.1911 pitämässään puheessaan: "Velvoitan teitä jokaista keskittämään sydämenne ajatukset rakkauteen ja sopusointuun. Kun ajatus sodasta syttyy, vastustakaa sitä voimakkaammalla ajatuksella rauhasta. Vihamielinen ajatus on tuhoava vahvemmalla ajatuksella rakkaudesta. Ajatukset rakkaudesta rakentavat veljeyttä, ystävyyttä ja onnellisuutta."

Kesän tuoman ilon ja harmonian myötä meillä on oiva mahdollisuus harjoitella tätä vireää yhteiselämää. Perheet kokoontuvat usein pihalle keskustelemaan ja rauhoittumaan iltaurin valossa. Lapset viettävät enemmän

aikaa pihalla ja lomajaksoja ajoittuu monella tähän saumaan. Voimme ottaa pieniä askeleita; tervehtiä toisia bussipysäkillä, pitää ovea auki tarvitsevalle, ajaa hitaasti autoilla, ohjata lapsia jos heidän toimintansa on epäsuotuisaa ja antaa toisillemme rauhaa ja kuuntelevaa korvaa.

Sosiaalisesti heränneeseen yhteisöön kuuluu myös toisistamme huolehtiminen, etenkin toistemme lapsien. Ulkona on monta vaaraa josta nämä lapset eivät itse ole aina tietoisia. Tämän tähden on niin tärkeää, että paikalla olevat aikuiset suhtautuisivat lapsiin huolehtivasti ja rakastavasti. Voisivatko perheet tai miksi ei rappu/talo kokoontua keskustelemaan lastemme pihaturvallisuudesta, huolenpidosta ja yleisistä säännöistä kuten varoittaa autoon houkuttelevia, pyörällä ajo turvallisuutta, yleisen omaisuuden kunnioitusta ja rohkaista lapsia myös toisia huomioimaan ja kunnioittamaan käytökseen. Naapurien kesken voisi vaikka grillata ihan vain tutustumisen merkeissä. Toistemme tunteminen luo myös turvallisuutta, joka on minkä tahansa yhteisön yksi kulmakivi. Voi vaikka kolkuttaa jonkun yksin asuvan vanhuksen oveen ja tarjota apua roskien vientiin. Mahdollisuudet ovat monet ja avun tuoma ilo sanoin kuvaamatonta.

Pienet teot johtavat lopulta suuriin ja suotuisiin muutoksiin.

Hyvää ja voimaannuttavaa kesää teille naapurini, ystäväni. Keep up the good work.

Asta Kinghorn

Kuunnellaanko Sinua nykyisessä pankissasi?

Me teemme niin. Se on tutkimuksin todettu:

- Suomen paras palvelupankki 2001-2007 ja 2009, 2011-2012**
- Suomen tyytyväisimmät asiakkaat 2011-2013**
- Suomen uskollisimmat asiakkaat 2011-2012***

Tule kokemaan tämä itse.

Siirrämme asiakkuutesi meille vaivattomasti valtakirjalla. Meidät tavoitat henkilökohtaisista puhelinnumeroista. Palvelemme asiakkaitamme kassapalveluissa koko aukioloajan.

Onko Sinulla aikaa jonottaa puoli tuntia ennen palvelua?

Turku, Kauppiaskatu 9, puh. 02-4711 470
www.poppankki.fi/lieto

popvakuutus.fi

* Kansallinen Asiakaspalvelupalaute-tutkimus / Toluututkimus Oy
** EPSI Rating Asiakastyytyväisyys-tutkimus / EPSI Finland Oy
*** Asiakkuusindeksi-tutkimus / Asiakkuusmarkkinointiliitto

Vuokra-asuntoja KOTIKÄYTTÖÖN

Katso vapaat asunnot: **www.tvt.fi**

TVT Asunnot Oy
Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku
Avoinna: ma 10-17, ti-pe 10-16
Vuokraus, puh. (02) 262 4888
www.tvt.fi

Birgittalaissisaret avustivat musiikissa.

Katolinen piispanmessu Koroisten niemellä

Koroisten alueella on merkittävä kirkkohistoriallinen merkitys maamme historiassa. Aurajoen ja Vähäjoen yhtymäkohdassa nykyisin kohoava vaikuttava valkoinen risti muistuttaa aikoinaan Koroisten niemellä sijainneesta Suomen uskonnollisesta ja hallinnollisesta keskuksesta. Suomen piispanistuin sijaitsi ensin Nousiaisissa ja 1200-luvulla Koroisten niemellä. Paikalla sijainneeseen kirkkoon on haudattu kolme 1200-luvun piispaa: Bero, Ragvald ja Catillus. Piispanistuin siirtyi nykyiselle paikalleen, kun Tuomiokirkko vihittiin piispankirkoksi vuonna 1300. Viitaaliveljien hyökkäys 1396 raunioitti kirkon. Koroisten mahtiajasta jäi jäljelle vain rauniot, jotka lähes viideksi vuosisadaksi peittyivät maa-kerrosten alle.

Koroisten niemen rauniot paljastuivat Juhani Rinteen johtamissa kaivauksissa 1900–02.

Koroisten aluetta pidetään Turun syntysijana. Seurakunnallisesti se on Maarian seurakunnan aluetta.

Maarian seurakunta on pitänyt jo kirkkoherra Jaakko Haavion aloitteesta 1950 – luvulta alkaen Koroisten niemen kesäjuhlia. Haavio muistelee näitä kesäjuhlia: ”... ja väkeä on ollut hyvin paljon sinne kokoontuneena. Joen molemmilla rannoilla on heitä istunut. Olematta mitenkään romanttinen voin sanoa, että muistot siellä ovat puhuneet voimakasta kieltään. Ehkä olemme kokeneet jotakin halki vuosisatojen ulottuvasta pyhien yhteydestä täällä kulttuuri-Suomen ja kirkollisen Suomen syntysijoilla.”

Haavion aloittamaa hartausperinnettä jatkavat Maarian seurakunnan järjestämät kesähartaudet ja joulunajan hartaus.

Suomen katolisen hiippakunnan piispa Teemu Sippo SCJ piti kesäkuussa 2013 kenties ensimmäisen piispanmessun Koroisten niemellä sitten 1300-luvun eli lähes kuuteen vuosisataan. Jo kolmena aikaisempaa kesänä vietettiin mes-

sua Turun katolisen seurakunnan kirkkoherra isä Peter Gebaran SCJ johdolla.

Tulevana kesänä lauantaina 14.6.2014 kello 15 on piispanmessu Koroisten niemellä. Raunioituneen kirkon alttarin kohdalle pystytetään siirrettävä alttari ja piispa Teemu Sippo SCJ toimittaa messun.

Turun katolisen seurakunnan kirkkoherra isä Peter Gebara SCJ kertoo, miten Turun katolisen seurakunnan seurakuntalaisille ja kaikille turkulaisille halutaan muistuttaa Koroisten niemen historiallista merkitystä. ”Se on tärkeä paikka sekä katolisille että luterilaisille. Alkoihan Suomen kristillistyminen vakiintua 1200-luvulla juuri Koroisista käsin. Lisäksi Suomen katolisella kirkolla on Koroisten messussa syytä juhlimiseen, koska Turun hiippakunnan 1300 -luvun piispa Hemmingin autuaaksi julistamisesta tulee kuluneeksi toukokuussa 500 vuotta.”

Turun katolinen seurakunta onkin nimeltään Pyhän Birgitan ja autuaan Hemmingin seurakunta.

Messuun lähdetään Ursininkatu 15 sijaitsevalta katoliselta kirkolta ristisaatossa 14.6. kello 14 ja messun jälkeen on pikniktarjoilua. Kaikki ovat tervetulleita kesäiseen juhlamessuun Koroisten niemelle. Sateisena päivänä kannattaa ottaa mukaan sadevarusteita.

Teksti: Pertti Pussinen
Kuvat: Isä Peter Gebara SCJ

Koroisten niemen kesän tilaisuudet:
Koroisten ristin hartaus 11.6.2014 kello 18, jonka järjestää Maarian seurakunta ja katolinen messu 14.6.2014 kello 15, järjestäjänä Turun katolinen seurakunta.

Vuoden 2012 Koroisten messun toimitti kirkkoherra Peter Gebara ja häntä avustivat Benito Casagrande ja Robert Paul Maltan ritarikunnasta.

Messun jälkeen Pertti Pussinen kertoi Koroisten niemen 1200 -luvun historiasta.

HYVÄÄ
syytä olla Turku Energian
ASIAKAS

Erinomaiseksi arvioitu asiakaspalvelumme, tarjoamamme monipuoliset välineet energiankulutuksesi seuraamiseen sekä paikallisuus – siinä muutama hyvä syy olla Turku Energian asiakas. Lisäksi tarjoamme kilpailukykyiset sähköhinnat juuri sinun tarpeisiisi. Lue lisää: www.turkuenergia.fi/edut

Tykkää meistä Facebookissa! Saat ajankohtaista tietoa tapahtumista sekä hyödyllisiä vinkkejä. Voit myös kysyä energia-asioista meiltä Facebookin kautta. www.facebook.com/TurkuEnergia

Turku Energia

Turun
KOTIPESULA

Mattojen ja kodintekstiilien palvelupesula

Ruunikkokatu 3
Orikedon postin vieressä

Puh. (02) 238 7799

www.turunkotipesula.fi
kari.karppelin@turunkotipesula.fi

- Nopeasti
- Edullisesti
- Vaivattomasti

Plyysi- ja käytävämatot laakavesipesuna

Wäinö Aaltonen symposium pidettiin lähes vuoden valmistelun jälkeen Turun kristillisellä opistolla 22.3.2014. Valmisteluprosessi oli samalla matka Wäinö Aaltosen ajattelumaailmaan ja hänen suhtautumiseensa omaan maailmaansa ja ympäristöönsä.

Wäinö Aaltonen symposiumin satoa

Tavoitteena kauneus

Wäinö Aaltosen elämän johdotähtenä oli ajasta riippumattoman kauneuden tavoittelu ja samalla sovittamattomien ristiriitojen hyväksyminen elämään kuuluvina asioina. Wäinö Aaltosen seura ry:n puheenjohtaja **Seppo Sutela** todisti puheen-vuorossaan, että Aaltonen myös onnistui tekemään jotakin kaunista ja ihmisiin vaikuttavaa. Hän kertoi, että Wäinö Aaltosen nuoruuden työ Polvistunut tyttö, torso, jossa mallina oli Aaltosen sisar **Elsa**, on ollut se vetonaula, joka on kauneudellaan houkuttellut hänet Wäinö Aaltosen töiden maailmaan laajemminkin.

Sisustusarkkitehti, Wäinö Aaltosen jälkeläinen neljännessä polvessa, **Kristiina Mickelssonin** mukaan Wäinö Aaltosen rakkaus estetiikkaa kohtaan on siirtynyt hänelle sukupolvien yli. Samaa perintöön Mickelsson laski kuuluvan myös rakkauden musiikkia, kirjallisuutta ja kauniita esineitä ja ihmisiä kohtaan. Nämä kaikki ikään kuin konkretisoituvat Italian vanhan kulttuurin ja maisemien ihailuna. Samalla hän myös huomautti siitä, että joskus tällainen maku on omiaan tuottamaan taloudellisia ongelmia. Esimerkkinä voisi mainita sen, että Wäinö Aaltosella oli aikoinaan Suomen ensimmäisiä avoautoja 1920-luvulla. Hankinta oli tuskin taloudellisesti perusteltavissa.

Wäinö Aaltosesta tuli aikoinaan kansallisesti merkittävä taiteilija ja akateemikko vaatimattomasta yhteiskunnallisesta asemasta huolimatta. Tämä ei olisi ollut mahdollista, jos hän ei olisi uskonut itseensä ja kykynsä luoda kauneutta töillään. Tätä piirrettä Mickelsson piti äitinsä äidin isän isän, Wäinö Aaltosen, merkittävimpanä henkisenä perintönä ja mallin antajana itselleen. Tämä perintö antoi hänelle uskallusta perustaa vastavalmistuneena sisustusarkkitehtinä 24-vuotiaana oma yritys.

Kristiina Mickelsson.

Aaro Hellaakoski henkisenä tukena

Tiedemies ja runoilija **Aaro Hellaakoski** oli Wäinö Aaltosen läheinen ystävä ja tukija ja hänen opettaja-sisarensa Lempin aviomies. Hellaakoski loi kauneutta sanoilla ja niiden välittämällä ajatuksilla, kun taas Aaltosen loi kauneutta käyttämällä väreillä ja muokkaamiensa aineiden muodoilla. Kumpaakin yhdisti ajatus siitä, että kauneudella on suuri merkitys elämälle yleensä.

Aaro Hellaakosken tytär, **Katri Hellaakoski** kertoi, että nämä kaksi merkittävää taiteilijaa tutustuivat aivan Aaltosen uran alkuvaiheessa, kun Hellaakoski nuorena taidekriittikkona tutustui Aaltosen teoksiin, kun nämä olivat ensi kertaa ylipäänsä esille taidenäyttelyissä niin Turussa kuin Helsingissä 1910-luvulla. Hellaakoski koki näyttelyissä Aaltosen työt merkittäviksi.

Aaltonen taas ihaili Hellaakosken sanallista ja ajatuksellista ilmaisuvoimaa ja tämän veistoksellista päämuotoa. Niinpä Hellaakosken pää olikin myöhemmin useamman Aaltosen suurien töiden mallina. Esimerkiksi Savonlinnan hautausmaalle vuonna 1919 valmistuneen, kansalaissodan tuntoja kuvastavan polvistuneen sotilaan pää on saanut Hellaakosken päämuodon.

Aaltosen Lempi sisar valmistui Sortavalan opettajaseminaarista vuonna 1916. Hän toimi ensin opettajana Sortavalassa. Vuonna 1918 hän sai opettajan paikan Liedon Loukinaisten Kukonharjun koulussa. Wäinö veli asui vanhempiensa talossa Maariaan silloin kuuluneella Hirvensalon saarella. Veli käveli Hirvensalosta sisarensa luokse Lietoon ja veisteli matkalla puusta naishahmon. Työ jäi kesken. Keskeneräinen työ on nähtävissä Liedon Vanhanlinnan tiloissa.

Kun Aaro Hellaakoski oli työmatkallaan Lautilassa, Wäinö Aaltonen kutsui tämän käy-

Symposiumin alustajiksi järjestäjät onnistuivat saamaan henkilöitä, jotka tunsivat hyvin Aaltosen ja hänen työnsä, kukin omasta toisistaan poikkeavasta näkökulmastaan. Alla esittelen tulkintani heidän alustuksistaan samalla heitä kaikkia kiittäen.

mään luokseen ja tutustumaan sisarensa Lempiin. Aaltosen mukaan nämä kaksi sopivat niin ”pirun hyvin yhteen”. Lempi suhtautui aluksi varauksellisesti Aaroon. Myöhemmin hänen suhteensa Aaroon lämpeni. Heidät vihittiin vuonna 1924. Lempi oli Aaron monen kauniin rakkausrunon innoituksen lähde. Heistä tuli hyvin harmoninen pari kuten Wäinö Aaltonen oli uumoilutkin.

Katri Hellaakoski muisteli, miten raskas rooli hänen äidillään oli, kun hän oli veljelleen mallina tämän valmistellessa naishahmoja 1930-luvulla rakennetun Eduskuntatalon istuntosaliin. Näihin aikoihin myös Jean Sibelius vieraili Wäinö Aaltosen luona, kun tämä valmisteli hänestä veistosta. Katri Hellaakoskelle oli jäänyt muistikuva siitä, miten Sibelius istuessaan mallina, oli pitkästynyt oloisena kuorinut appelsiinia, polttanut sikaria ja kysynyt, että soittaako Katrikin jotakin.

Aaltosella oli vaikeuksia oman taloutensa hallinnassa. Kuurous lisäsi näitä vaikeuksia. Hellaakoski auttoi Aaltosta pahimpien taloudellisten karikkojen yli. Vastineeksi hän sai Aaltoselta tämän töitä. Hellaakoskella oli tapana säästää rahaa, jotta hänellä olisi sitä antaa, kun Aaltosen rahantarve yllätti. Säästölipina hän käytti Aleksis Kiven päätä, jonka Aaltonen oli tehnyt.

Heillä oli tapana keskustella keskenään tavatessaan läpi yön. He keskustelivat paljon taiteesta, taiteen tekemisestä, omista töistään ja töittensä ideoista niiden syntyhetkellä. Aaltonen oli kuuro, mutta hän osasi lukea Hellaakosken huulilta, mitä tämä kulloinkin sanoi. Jos kysymyksessä oli tärkeä asia, se kirjoitettiin paperilapuille. Aamulla keskustelujen päättyessä lattia saattoi olla lappujen peitossa.

Näistä keskusteluista Katri Hellaakosken mieleen oli syöpyntynyt tilanne vuodelta 1949, kun hän oli äitinsä pyynnöstä käynyt hakemassa isäänsä Wäinö Aaltosen luota tämän vieraillessa poikansa Matin luona Helsingin Kulosaaressa. Hän oli tavannut kaverukset istumassa konjakkilasien kera pohtien kuumeisesti sitä, kumpi heistä on merkittävämpi taiteilija. Kysymys lienee vieläkin vastausta vailla.

Aaro Hellaakosken ja Wäinö Aaltosen vuorovaikutus säilyi vaikuttavana Hellaakosken kuolemaan saakka vuoteen 1952. Aaltonen koki kuin osa hänestä olisi kuollut Hellaakosken kuollessa.

Vastakohdat voiman lähteinä

Kirjailija **Tytti Issakaisen** mukaan Wäinö Aaltosen persoonaan sisältyy niin suuria ja vastakkaisiin suuntiin vaikuttavia voimia, että hänen kuvaamisensa yhden kaksituntisen näytelmän keinoin on lähes mahdoton tehtävä. Tätä vastakkaisen voimien kenttää kuvaa Tytti Issakaisen omat muistikuvat Lahdesta omilta kouluvuosiltaan.

Lahdessa on traditiona, että koululaiset tuovat ruusun Wäinö Aaltosen suuren Rauhan veistoksen juurelle lakkiaispäivänä. Veistos sijaitsee keskellä kaupunkia mäellä, lähellä **Alvar Aallon** suunnittelemaa Ristinkirkkoa. Veistos kuvaa enkelimäistä suurta naishahmoa, jonka kädet ovat taivasta kohti kohotettuina. Vastakkaisella puolella kaupunkia olevalla mäellä on **Elie Saarin** suunnittelema kaupungintalo, jonka kellarissa oli aikoinaan putkia.

Issakaisen mukaan jälkimmäinen symbolisoi lahtelaisen mielenmaisemissa lakia ja järjestystä ja edellinen rauhaa ja sovittamista. Näiden kahden asian välillä on jyrkkä ristiriita. Ristiriita on kuitenkin osin näennäinen, sillä ne tarvitsevat toisiaan. Ilman toista ei myöskään voi olla toista. Aaltosen elämään ja persoonaan kuului paljon tällaisia vastakkaiseen suuntaan vaikuttavia tekijöitä:

Hänellä oli vaatimaton koulupohja ja kuitenkin hänestä tuli akateemikko. Hän oli mieleltään herkkä taiteilija, mutta hänellä oli vankka ruumiinrakennus ja hän arvosti harrastamaansa painia. Hänellä oli käsityöläinen perhetausta, mutta hän vieraili myös äärioikeiston riveissä. Hän arvosti suuresti menneen aikojen taidetta niin Kiinassa kuin antiikin Kreikassa, mutta häntä viehättivät myös taiteen uudet virtaukset.

Hän pyrki luomaan teoksillaan suomalaisten yhteisen tajuun ytimen, mutta samalla hän laajensi ajatteluaan yleisinhimilliseksi valtioiden rajat ylittäväksi tavaksi nähdä ja kokea maailmaansa. Hän työsti tuhansia miljoonia vuosia siten muotonsa saanutta kovaa graniittia antaakseen sille uuden muodon ja sitä kautta sellaisen uuden hengen, joka vastasi hänen mielessään ollutta kuvaa. Työssä olivat näin vastakkain henki ja aine, tiukasti toisistaan kiinni ja toisistaan syvästi riippuvaisia.

Aaltosen kuvaa itse näitä sisäisiä vastakkaisia tuntemuksiaan ja ristiriitojaan omakuvassaan: ”Minä tahtoisin, että

Katri Hellaakoski.

sydämeni olisi kuin kivi, kuin kallio, johon olisi veistetty kasvot, hymyilevät ja suuret - joiden ohi kiittää aika -. Mutta se ei ole sellainen, ei ole! Sitä pusertaa tuska, sen juuria kalvaa ikävä ja se tuntee sellaisen helvetinmoisen riemun.”

Turun Lilja ja Paavo Nurmen juoksija-patsas kuuluvat yhteen

Wäinö Aaltosen museon intendentti **Riitta Kormanon** mukaan Wäinö Aaltonen nimesi Turun *Lilja*-patsaan alun perin Ranskan Liljaksi. Turun kaupungin valtuustolle osoittamassaan myyntikirjeessään vuodelta 1927 hän kuitenkin kykeni nimeään teoksestaan yksityiskohtia, jotka yhdistävät sen nimenomaan Turkuun. Liljasta tulikin sitten Turun Lilja, Turun kaupunkia suojeleva veistos, joita Suomessa on vähän mutta muualla Euroopassa paljon, jolle **V. A. Koskenniemi** omisti juhlaruonon *Turun Lilja*.

Lilja-patsaassa, kuten ei myöskään lähellä olevassa, ikään kuin Liljan luokse kiirehtivässä Paavo Nurmen juoksijapatsaassa ole lainkaan tappia, joka kiinnittäisi teoksen alustaansa. Tämä on aiheuttanut muutaman vaaratilanteen. Erityisesti Liljan jokakeväinen lakitus on aiheuttanut niitä. Tämän johdosta nykyisin lakitus tapahtuu nosturautolla ja lakki poistetaan välittömästi.

Paavon Nurmen patsaan sijainti on aiheuttanut Turussa keskustelua. Kormanon mukaan paikan mikroilmasto suojelee patsasta hämmästyttävän hyvin. Sijaintia on puolustettu myös sillä, että joen toisella puolella on kaupungintalo. Tämä korostaa koko alueen arvokkuutta. Lisäksi paikka oli Paavo Nurmen harjoittelulenkien varrella. Sanotaan myös, että patsaan tulee olla siellä, koska Turun Liljakin on siellä. Nämä kaksi kuuluvat yhteen.

Maalaustyöt sisäisten tuntemusten tulkkeina

Aaltonen teki paljon myös maalaustaidetta. Tohtori **Ulla Vihanta** on perehtynyt tähän puoleen Aaltosesta. Hänen mukaansa Aaltonen ei arvostanut maalaustaidetta yhtä paljon kuin kolmiulotteisten veistosten tekoa. Maalaustaide väreineen tarjosi hänelle kuitenkin vapaamman kentän ilmaista omia

sisäisiä tuntemuksiaan kuin veistosten työstäminen. Hän ei myöskään arvostanut maalaustaidetta samassa määrin kuin kuvanveistoa. Jälkimmäisessä hän koki jotakin sellaista, joka oli ihmiselle muuten tavoittamaton. Aaltonen uskoi, että taiteilijassa on jotakin, mikä erottaa hänet ihmisestä yleensä.

Aaltonen luki ja matkusti paljon. Näin hän sai paljon vaikutteita. Ominta hänelle ei ollut suurien kertomusten kuvaaminen. Hän ei myöskään halunnut vangita kuviinsa yksittäisestä hetkestä syntyntä vaikutelmaa. Sisäisten tuntemusten kuvaaminen oli hänelle tärkeintä. Jotkut hänen teoksistaan ilmentävät suurta sisäistä epävarmuutta ja synkkyyttä.

Värit olivat Aaltoselle melkein yhtä tärkeitä asioita kuin veistosten muodot. Maalaustaiteessa hänen liikkumavaraansa rajoittivat joskus taloudelliset tosiseikat ja tilaajien toiveet. Teatterilavastus taas tarjosi hänelle vapaimman kentän keiluhihin.

Veistostyöt suomalaisen kulttuurin ydintä

Wäinö Aaltonen lienee Suomen tunnetuin kuvanveistäjä. Hänen julkiset työnsäkin ovat parhaiten tunnettuja veistoksia Suomessa. Ne sijaitsevat myös kansallisesti hyvin arvokkaissa ympäristöissä. Niistä on muodostunut näin osa keskeisintä suomalaista kulttuurimaisemaa. Näin on luonnollista, että julkisessa keskustelussa niihin on suhtauduttu eri aikoina eri tavalla.

Jussi Latvala on tutkinut, miten näkemykset Aaltosen töistä ovat ajan kuluessa muuttuneet. Teoskohteina hänellä oli Pirkkalaispatsaat Hämeensillalla Tampereella ja Eduskunnan istuntosalin veistokset. Muutoksen taustalla ovat muutokset yleisessä maailmakäsityksessä ja ihmiskuvassa ja poliittisessa ilmapiirissä.

Niinpä 1970-luvulla suhtautumista värittivät ja kanavoivat silloiset tiukkarajaiset poliittiset valtavirtaukset, kun taas 2000-luvulla ne nähtiin laajemmin osana aikaansa. Aaltosen töitä ei kuitenkaan ole milloinkaan tulkitu edustavan ääriilikeitä. Tämä johtuu Latvalan mukaan Aaltosen töistä välittyvästä hahmojen sisäisestä vahvuudesta.

Teksti ja kuvat: Timo Leinonen

Pyöräkirppis sijaitsee aiemmin navettana toimineessa rakennuksessa. Sisäänkäynti on Aurajoen puolelta.

Simo Rajala esittelee avajaisissa 6.4.2014 maailmanpyörää.

Juhlallinen hetki – yhdistyksen puheenjohtaja Pepe Mikkonen leikkaa pyöräkirppiksen avajaisnauhan poikki.

Maailmanpyörä Koroinen – pyöräkirppis avasi ovensa Koroisissa

Voittoa tavoittelematon Maailmanpyörä Koroinen – yhdistys avaa pyöräkirppiksen tarkoituksenaan lisätä ympäristön hyvinvointia, tarjota toimintaa ympäristöstä välittävälle ihmisille ja olla osa ilmastomuutoksen torjuntaa. Tämä kaikki toteutetaan korjaamalla ja kierrättämällä vapaaehtoisvoimin vanhaa, hyvää ja kaunista, nimitäin polkupyöriä.

Rauha, rakkaus ja suvaitsevaisuus toimivat pyöriemme lamppuina ja pirikellona

Pyöräkirppiksen perustajia ovat konkarit, jotka kunnostivat ja purjehtivat Reilun Kaupan Estelle-laivaa Aurinkotehtaalla sijaitsevassa Uusi Tuuli -yhdistyksessä. Tapahtuman avajaisnauhan katkaisee pilke silmäkulmassa uuden Maailmanpyörä Koroinen -yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja **Pepe Mikkonen**. Erikoislaatuista "maailmanpyörää", jonka eturenkaaksi on vaihdettu maapallon mantereilla koristeltu kengurupallo, esittelee **Simo Rajala**. Navettaan korjatun pyöräkirppiksen teknisistä rakenteista ja muutostöistä kertoo **Josua Gierens**.

Otamme vastaan vanhoja pyöriä ja vapaaehtoisia

Jos haluaa lahjoittaa vanhan pyörän tai pyörän osia tai tulla mukaan toimintaan, meihin voi ottaa yhteyttä puhelimitse ja sopia ajankohdan, Mikkonen kertoo myhäillen. Vapaaehtoisena meillä voi opetella pyöräkorjausta tai tulla myymään polkupyöriä sunnuntaisin, jolloin oviemme ovat avoinna klo 12–16. Kunhan toiminta alkaa pyöriä ja väkeä on riittävästi, voimme alkaa pohtia jopa polkupyörän korjausopetusta ja muuta laajempaa toimintaa, Mikkonen pohtii. Tässä vaiheessa olemme kampanjoineet ja markkinoineet toimintaamme keräämällä hevostärryillä Raunistulan kaupunginosasta polkupyöriä, joita torstaisessa kampanjassamme kertyikin runsaat kaksikymmentä kappaletta, hän naureskelee.

Ei pyörähuoltamo, vaan pyöräkirppis

Lahjoituspyöriä korjataan ja myydään. Varasiakin myydään, jos niitä puretuista pyöristä tai lahjoituksena saadaan. Takuukorjauksia tehdään noin 2 – 3 kuukauden ajan polkupyörän ostosta, Mikkonen lupaa. Sen sijaan, jos omaan pyörään on tullut vika, pyörä kannattaa viedä asianmukaiseen polkupyöräliikkeeseen huollettavaksi, ei meille, Mikkonen painottaa.

Pyörät myydään käteiskaupalla

Pyörien hinnat ovat noin viidestäkymmenestä eurosta joihinkin satoihin euroihin, riippuen pyörän esteettisyydestä, laadusta ja kunnosta. Rahat on parasta varata valmiiksi, sillä maksukorttimahdollisuutta ei ole.

Haaveena useat pyöräkirppikset

Simo Rajala arvelee, että pyöräkirppikselle ihmiset löytävät parhaiten Aurajoen länsi- ja pohjoispuolelta, sillä Suomen Sydän -kulttuurikuntolureitti kulkee aivan kirppiksen vierestä. Tällaisia pyöräkirppiksiä voisi mahtua Turkuun useampikin, Simo Rajala vinkkaa. Olisi ympäristön

kannalta hienoa, että mahdollisimman monessa paikassa voitaisiin korjata vanhaa ja oppia vanhan korjaamista. Rajala odottaa, että yhdistyksen perustaneet voivat aikanaan jättää toiminnan seuraaville sukupolville.

Elävän Kulttuurin Koroinen ry tarjoaa tilat pyöräkirppikselle

Pyöräkirppis sijaitsee Elävän Kulttuurin Koroinen ry:n hallinnoimassa entisessä navetassa osoitteessa Koroistentie 2 ja on samaan aikaan auki sunnuntaina kuin pihapiirissä sijaitseva kahvila ja luomupuoti. Kirppiksen sisäänkäynti on navettarakennuksen Aurajoen puoleisella sivustalla. Parhaiten yhteyden kirppikselle saa puhelimitse, gsm 046 6266 178, johon

voi jättää myös tekstiviestin. Sähköpostia voi lähettää osoitteeseen: maailmanpyora.koroinen@gmail.com ja pyöräkirppiksellä on omat Facebook-sivut. Jos etukäteen ilmoittamatta tuo lahjoituspyörän kirppikselle muuna kuin aukioloaikana, pyörään tulee kiinnittää viestilappu, josta käy ilmi, että pyörä on lahjoitettu pyöräkirppikselle.

Teksti ja kuvat: Johanna Lampinen

Nettiosoitteissa

www.rinta-jouppi.com

ja

www.auto.fi

on

yli
2000
vaihto-
autoa

ja

yli
350
matkailu-
ajoneuvoa

Kaikista voit tehdä kaupat myös meillä. Tervetuloa!

Rinta-Joupin Autoliike Oy

60 vuotta koko kansan autokauppaa
Avoinn: ma-pe 9-18, la 10-15
Huolto: 020 777 2406
Varasat: 020 777 2406
Automyynti: 020 777 2430
Piiskakuja 10 Turku

**PARTURI
KAMPAAMO**

Punatukka

Avoinn:
ma-ti-to-pe 9-17
ke 10-19
la 9-14

Maija Lehtiö
Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8
20540 Turku
Puh. 02 2370 656
Gsm 040 5112 313

Hyvää äitienpäivää ja onnea valmistuneille!

Muista lahjakortit meiltä!

T: Maija ja Fanny

RAKENNUSLEVYJÄ vuodesta 1970

Luotettavaa ja hyvää palvelua, nopeasti ja ammattitaidolla

Autokatu 2, Turku puh. 253 9200, fax 277 0990
email: levy-jaati@pp.nic.fi
Avoinn ark. 8-17

Attendo Hoivakoti Riihivainio valmistuu heinäkuussa

Halisten asukkaat ovat voineet seurata Niuskalankadun var-teen valmistuvan hoivakodin rakennusvaiheita vuoden päivät. Vanhuksille tarkoitettu hoivakoti valmistuu tulevana kesänä ja asukkaiden sisääntulo käynnistyy syksyn mittaan.

Hoivakodin omistaa Kiinteistö Oy Artun Hoiva-Asunnot, joka on ARA:n (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus) nimeämä yleishyödyllinen osakeyhtiö ja toimii erityisryhmien asuntojen tuottajana ja omistajana. Attendo Oy vuokraa asunnot ja tuottaa hoivakodin hoivapalvelut.

Hoivakoti Riihivainio on saanut nimensä alueen historiasta, onhan alueelta löydetty Suomen vanhimmat

peltoviljelyn jäänteet. Kyseessä on muinaispelto ja siksi alueella suoritettiin Museoviraston toimesta kaivaukset, jotka kustansi Artun Hoivakodit Oy. Miljöön on erinomainen eri-ikäisten vanhusten asumiseen. Ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet rauhallisessa ja vanhassa luontoympäristössä tarjoavat myös mielen virkistystä muun hoivakodissa toteutettavan viriketoiminnan lisäksi.

Rakennukseen tulee kolme 15 hengen ryhmäkotiä. Lisäksi hoivakodista löytyy koko talon oma keittiö sekä muut huoltotilat. Asukashuoneet ovat yhden hengen huoneita ja kooltaan 25-neliöisiä, sisältäen oman WC -kylpyhuoneen. Jokaisessa ryhmäkodissa on pieni keittiö yh-

teisissä tiloissa esim. omatoimiseen kahvinkeittoon tai ruuan valmistamiseen. Asukkaat kalustavat huoneensa omin kalustein ja esinein omaksi kodikseen.

Hoivakoti Riihivainion henkilökunnan laatu ja mitoitus sovitaan toimiluvassa sekä kaupunkien sopimuksissa mainittujen kriteerien mukaan ja se riippuu asukkaiden hoivan ja hoidon tarpeesta. Attendo toimii Turun kaupungin vanhustenhoidon puitesopimuksen piirissä. Hoivakoti Riihivainion johtaja Elina Friederiksen kertoo, että henkilökunta tulee koostumaan sairaanhoitajista, lähihoitajista, hoiva-avustajista sekä muusta avustavasta henkilökunnasta (keittiö, siivous ja kiinteistön huolto).

Hoivakoti on tarkoitettu ikäihmisille, jotka eivät enää selviydy omassa kodissaan itsenäisesti. Hoivakotiin voivat muuttaa myös kotihoidon piirissä olevat asukkaat, jotka tarvitsevat ns. kevyempää hoivaa ja voivat asua omassa, hoivakodista vuokraamassaan huoneessa, turvarannekkeen turvin. He voivat ostaa ateriat, pyykki-, saunotus-, asiointipalvelut ym. hoivakodista oman tarpeensa mukaisesti. Lisäksi hoivakoti tarjoaa kodinomaista

Hoivakoti Riihivainion rakennustyömaa.

ympäri vuorokautista tehostetun palveluasumisen palvelua ikäihmisille sekä muistisairaille. Vuokra asukkaalle on kohtuullinen koska kyseessä on ARA-rahotteinen kohde. Lisäksi vuokraan on mahdollisuus saada asumisen tukea. Myös lyhytaikaista ns. intervalihoitoa pystytään tarjoamaan esim. leikkauksesta toipuville kuntoutuville. Hoitoideologian mukaisesti asukkaan hoiva ja hoito räätälöidään asukkaan tarpeiden mukaan, eikä hänen tarvitse siirtyä muualle kunnon heikentyessä.

Hoivakoti Riihivainion johtaja Elina Friederiksenillä on pitkä kokemus hoitotyöstä ja vanhustenhoidosta. Hän kertoo, että päivittäistä hoivatyötä toteutetaan Attendon arvojen mukai-

sesti. Työtä ohjaavina arvoina hän mainitsee välittämisen, sitoutumisen ja osaamisen. Periaatteena on, että asiakkaalle taataan asiakaslähtöinen hyvä hoito ja että asiakas voi elää kodinomaista arkea "ei laitoksessa vaan kodissa", lisää Elina.

Toivotamme Hoivakoti Riihivainion asukkaineen ja henkilökuntineen tervetulleeksi Rantämäkeen ja Haliisiin. Toivotamme onnea ja menestystä sekä monia yhteisiä tapaamisia.

Lisätietoja antaa johtaja Elina Friederiksen p. 043 8264 427, e-mail: elina.friederiksen@attendo.fi.

Teksti ja kuvat: Pirjo Ranti

Johtaja Elina Friederiksen.

Virte-Metalli Oy:n tuotannossa työskentelee 18 henkeä. Kuvassa peltiseipät Mikko Laiho ja Markku Tamminen.

Oriekedon Kuormakadun varressa toimivaa Virte-Metalli Oy:tä voisi luonnehtia tasaisen kasvun yritykseksi. Virte on valmistanut sadevesijärjestelmiä jo 50 vuotta. Sittenkin kuvaan ovat tulleet kattopelti- ja kattoturvatuotteet. Tärkeiksi artikkeleiksi ovat tulleet myös peltimyynti ja rakennuslistojen valmistus. Oriekedon lisäksi Virtellä on varastomyyntiä Vantaan Petikossa.

– Vähin erin liikevaihtomme on noussut 6,5 miljoonaan ja kymmenessä vuodessa se on noin nelinkertaistunut, kertoo toimitusjohtaja Jaakko Virtanen.

– Vaikka mennyt talvi ja kevät olisivat, poikkeuksellisen lämpiminä, tarjonnet oivan mahdollisuuden mm. mökkien kattoremontointiin, taloudellinen epävarmuus on hiljentänyt hankkeita. Myös julkisen vallan saneeraustukien leikkaus ei ole kannustanut korjauksiin.

Joka tapauksessa kevät olisi mielestäni oiva aika korjata kattoja, asennusosaajia olisi käytössä ja hinnatkin saattaisivat olla edullisempia kuin muulloin, suosittaa Jaakko Virtanen.

– Kyllä se kuitenkin vaikuttaa kun ihmiset ovat epävarmoja omasta

Virte odottaa Oriekedolla

Lämmin kevät voisi tuoda kattoremontit

työpaikastaan ja tulevaisuudestaan. Vaikka katto olisi tiensä päässä, niin vielä annetaan pari vuotta odottaa, katsotaan meneekö mökki myyntiin vai voiko sen pitää...

Muuttuuko katemateriaali?

– Kyllä pelti on ylivoimaisesti suosituin katemateriaali tänään. Elin-kaarimallin kautta ajateltuna pelti on äärimmäisen kilpailukykyinen verrattuna huopaan. Peltikatto kestää helposti kolme kertaa huopakaton iän. Mutta jios ajatellaan vaan hetkellisen remontin hintaa, huopa tulee hieman halvemmaksi, tarkentaa Virtanen.

– Rännit ja kourut ovat hiukan eri juttu, se ei ole enää sellainen taloudellinen kysymys, enemmänkin viiteläisyyskysymys. Saako sen tänä kesänä toimeksi vai jääkö se lupa-ukseksi niin kuin edellisessäkin.

– Ränneissä materiaalit ovat parantuneet ja käyttöikä pidentynyt. Lisäksi asentamisen helppoudessa on tuotekehittelyn kautta otettu helpottavia askelia. Tullut uusia jatko ja päätykappaleita.

– Ei kuitenkaan mitään mullistavaa... vesi kerätään pois harjalta ja syksytorvella johdetaan jonnekin. Mitään liike-energian siirtämistä ei vielä kehitetty... Tai muuta talteen keräämistäkään... Tuotekehitys on jatkunut ja jatkuu kumminkin.

– Kehittymistä on tapahtunut myös räystäissä. Huopakattoa tehtäessä laatua voidaan parantaa, reunoja – alaräystä ja sivuräystä – voidaan pellittää ja jatkaa heikkojen kohtien kestoa. Peltilista-huopayhdistelmä on sekä ulkonäkö että käytettävyysskysymys, korostaa Virtanen.

Mitä kelpo kattoremontti maksaa keski-verta mökkiin?

– Jaa-a, jos ajatellaan 100 neliön mökkiä, materiaalit maksaa 2000–3000 euroa, riippuen siitä mitä kaikkea katolle laitetaan ja mistä materiaalista. Haitari on oikeastaan tarpeista riippuen hurjan laaja: voi alkaa 50 eurosta ja nousta 200 euroon neliöltä – vanhan purkaminen, eli työ se maksaa eikä pelti...

Virte kilpailee paitsi Turussa niin myös Porissa ja Salossa. Pääkaupunkiseudulla Virten osuus on kasvanut

Virte-Metalli Oy:n juuret ulottuvat aina vuoteen 1930 ja Puutorille. Suvun pitkät yrittäjäperinteet tunnustettiin 10.5.2007, kun Virte-Metalli Oy valittiin vuoden perheyrietykseksi Turussa.

Nyt yrityksellä on Kuormakadun varressa kolme tuotantohallia ja kaksi varastoa. Henkilökuntaa on kaikkiaan (Turussa ja pääkaupunkiseudulla) noin 30 ja toimitusjohtajana toimii Jaakko Virtanen.

huomattavasti. Siellä on rahaa ja remontoitavaakin ja sinne investoidaan ihan eri tavalla kuin Turkuun. Selainen on kylmä totuus Jaakko Virtasen mielestä.

Teksti: Jussi Nurmi
Kuvat: Timo Leinonen

Turun Nummenmäen Apteekki
Nummisbackens Apotek

Hämeentie 24, 20540 Turku
puh 02-276 4740
Avoimna: ma-pe 9-21.30
la 10-18
pyhäpäivinä 12-18

www.nummenmaenapteekki.com

HUOLLOT JA KORJAUKSET
KAIKKIIN AUTOMERKKEIHIN.
MYÖS ILMASTOINTIHUOLLOT JA
DIAGNOSTIIKKATESTAUKSET.

AUTO-SALO

Kärsämäentie 4 Turku
Puh. (02) 2539 331

terveydeksi!

Kirjoittaja on Röntämäessä asuva lääkäri ja tietokirjailija.

13 vuotta kuplassa

Uskomme lääkkeisiin on horjumaton. Totta on, että lääkkeet ovat muuttaneet merkittävästi ihmisen elämää. Esimerkiksi penisilliini lasketaan ihmiskunnan kymmenen tärkeimmän keksinnön joukkoon. Lääkärinä en kuitenkaan lakkaa ihmettelemästä ihmisen immuunivasteen merkitystä paranemisessa. Ilman toimivaa immuunivastetta penisilliiniin ei pelasta meitä.

David Phillip Vetter syntyi 21. syyskuuta 1971. Hän oli texasilaisten David Joseph ja Carol Ann Vetterin kolmas lapsi. Heidän esikoisensa Katherine-tytär oli terve, mutta hänen veljensä kuoli seitsemän kuukauden iässä vaikeaan immuunipuutostautiin. Tässä taudissa tulehdussolujen ja vasta-aineiden toiminta on geenivirheiden takia vakavasti häiriintynyt. Lääkärit ennustivat, että oli 50 %:n mahdollisuus, että myös heidän seuraavalla pojallaan, David Phillipillä, olisi sama sairaus.

Lääkärit olivat oikeassa. David Phillipillä todettiin samat geenivirheet kuin menehtyneellä veljellään. Hänet siirrettiin 10 sekunnin kuluessa keisarinleikkauksesta steriiliin muoviteltaan, kuplaan. Kuplan seinään oli rakennettu pitkät hansikkaat, joilla häntä hoidettiin. Kaikki kuplan sisälle viety tavara ja ruoka steriloidtiin, niin ettei niissä ollut eläviä mikrobeja. David Phillip jopa kastettiin teltan sisälle viedyllä steriloidulla vedellä.

Lääkärit olivat toivoneet, että Davidille olisi voitu antaa luuydinsiirto hänen sisareltaan Katherineelta. Kävi kuitenkin ilmi, ettei Katherine ollut kudostyyppiltään paras mahdollinen luuytimen luovuttaja. Siksi David jäi asumaan vuosiksi kuplaansa odottamaan sopivaa, perheen ulkopuolista luuytimen luovuttajaa. David kasvoi kuplassa pääsemättä edes koskettamaan perheen jäseniä.

Koska sopivaa luuytimen luovuttajaa ei vuosien kuluessa löytynyt ja David halusi ulos kuplasta, päädyttiin tekemään luuydinsiirto Katherineelta. David oli silloin 13-vuotias. Katherineelta otettiin lonkkaluusta luuydintä, ja se siirrettiin tiputuksena teltassa Davidin verisuoneen. Parin kuukauden ajan uskottiin, että David olisi parantunut immuunipuutoksestaan ja olisi voinut jättää kuplan. Hän ehti kuitenkin sairastua - ensimmäistä kertaa elämässään - ripuliin, kuumeseen ja suoliston verenvuotoon. Hoidot eivät enää onnistuneet teltassa, ja David jouduttiin ottamaan ulos kuplasta. Kahden viikon kuluttua David kuoli Burkitt'in lymfoomaan, jonka aiheuttaja, Epstein-Barrin virus, oli päässyt luuydinsiirteen mukana Davidin elimistöön. Luovutetussa luuytimessä oli ollut viruksia kaikista varotoimista huolimatta. Eikä immuunivaste ollut ehtinyt toipua torjumaan virusta.

David Phillip Vetterin tarina opettaa, että ihminen ehkä pystyy elämään ja kasvamaan kuplassa. Avoimeksi kuitenkin jää, kuinka kauan kuplassa voi pysyä terveenä ja kuinka pitkään elämä siellä voisi jatkua. Kuplan ulkopuolella mikrobeja täynnä olevassa maailmassa ihminen ei tule toimeen ilman toimivaa immuunijärjestelmää. Meillä kaikilla on toimiva immuunijärjestelmä, jonka tehtävä on suojella ihmistä ja elämää kaikilta maailman mikrobeilta. Se on paljon parempi suoja kuin pillerit. Kun se toimii, olkaamme kiitollisia joka hetkestä.

Pentti Huovinen

katajamäki

Aulis Katajamäki on syntyperäinen Halislainen ja asunut täällä 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamalla.

Mietteitä kaatuneitten muistopäivänä

Maarian kirkkomaan sankarihaudassa on 112 vainajaa. Sota-aikana sankarivainajien hautauksia järjestettiin tarpeen mukaan sunnuntaisin. Joskus saattoi olla useampiakin vainajia samassa hautauksessa.

Näin vanhana muistelee usein lapsuuden aikaa. Monet muistot ovat lämpimiä ja rakkaita. Mutta on myös sellaisia ikäviä muistoja, jotka eivät poistu mielestä, vaan jotka seuraavat mukana koko elämän ajan. Näihin muistoihin kuuluu kesä 1944. jolloin olin yhdentoista vuoden ikäinen lapsi. Halisten kylä oli rajoiltaan aika lailla yhtenäinen kokonaisuus. Ei siis ollut ihme, että kylä eli hyvinkin naapuriläheistä elämää. Usein naapureiden ilot sekä murheet tunnettiin ja halua mukana elämiseen kyllä löytyi. Apua kysyttiin ja annettiin, milloin se vain oli mahdollista.

Halisten kylää kohtasi tuona kesänä kolme suruviestiä. ensin Nurmen Sakari, sitten veljeni Aarno ja kolmantena Salosen Edvin, kaatuivat tuona kesänä, muutaman viikon välein. Ennen sotaan joutumistaan heitä oli neljä nuorta miestä, jotka viettivät aikaa usein yhdessä. Tästä porukasta heistä kolme kaatui tuon kesän aikana. Silloin kun veljeni siunattiin, oli viisi muuta maarialaista kaatunutta. Ahdistavana on jäänyt mieleen se kalman haju, mikä hautausmaalla oli. Vainajat olivat olleet kesäkuumalla matkalla 2-3 viikkoa. mitään kylmiöitähän ei ollut.

Vaikea ei ole kuvitella, minkälaisessa kunnossa kaatuneitten arkut olivat, kun niitä junasta Röntämäen asemalle purettiin. Ase-

malta arkut siirrettiin hevoskyydillä kirkkomaahan. Arkut laskettiin suoraan hautaan ja peitettiin niin, että vain osa arkun kannesta ja nimi jäivät näkyviin. Näissä talkoissa oli isänikin mukana. Voi vain aavistella, mitkä olivat isän tunnot kuljettaessaan omaa poikaansa kirkkomaahan.

Muistan kuinka nuokin raskaat tapahtumat olivat kylän yhteisiä suruja. yhteisöllisyydestä kertoo myös se, kun Halisten kolmen maatilan isäntäväki oli sodan alussa tehnyt keskenään ennakkosopimuksen. Jos joku Halisista kaatuu, niin hautajaiset pidetään talojen kustannuksella. Kukin talo vuorollaan järjestää hautajaiset. Niinpä veljenikin hautajaiset pidettiin Rantin talossa, koska meillä oli aina ollut perinteinen yhteys Rantille. Yhdet hautajaiset olivat Komoisten talossa ja kolmannet jälleen Rantilla, koska kaatunut oli heidän työntekijänsä poika.

On selvää, että noina aikoina monelle lapselle on jäänyt paljon vaikeaa koettavaa. Ainakin heille, jotka menettivät isänsä. Tämän kaltaista surua ei Halisten kohdalla sattunut. Paljon, paljon muuta ikävää ja ahdistusta silloin kyllä koettiin. Ehkä on hyvä kaatuneitten muistopäivänä muistaa näitä vaikeita aikoja, jotka ovat synnyttäneet sellaisenkin päivän kuin "kaatuneitten muistopäivä".

Minulle tuo päivä on myös rakkaan veljeni muistopäivä. Mitä vanhemmaksi elää, sen merkittävämpänä hänen muistonsa koen.

Aulis Katajamäki

Jätehuollon kesä on alkanut!

Kärrää jätekuorma asemalle

TSJ:n vastaanottopaikat palvelevat kesällä myös kerran kuukaudessa lauantaina. Esimerkiksi Topinojan jätekeskus on avoinna kuukauden viimeisenä lauantaina klo 10-15. Soita tai katso ajat ja tiedot netistä!

Siiran pyörät pyörii

Lajitteluasema Siira ja Ympäristöauto Yrjö kiertävät haja-asutusalueella ja saaristossa. Aikataulut, pysäkit ja maksut netissä. Siiraan voit tuoda sähkölaitteet, remontti- ja siivousjätteet, Yrjöön vaaralliset jätteet.

Romut ja jätteet laivaan tai lavalle!

Muista myös nämä keräykset:

- Metalliroimun, akkujen ja sähkölaitteiden keräys mantereella ja saaristossa
- Paraisten ja Naantalien saaristossa lisäksi jätteen keräys suursäkeillä

Tarkat tiedot netissä, klikkaa etusivun linkkiä "ajankohtaiset keräykset" tai soita TSJ:n palvelunumeroon!

Siististi yhdessä myös kesällä

TSJ 0200 47470
www.tsj.fi

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

- VEIKKAUS
- OLUUTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ
- MYÖS KALASTUSLUVAT MEILTÄ!

TERVETULOA!

Aukioloajat: ma-pe 8-21, la 10-21, su 12-21

GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI
HALISTUPA
Emmauksenkatu 1, p. (02) 253 9564

www.lindrothinpuutarha.fi

Deli Verde
MAKUJA MAAN TÄYDELTÄ

Arno Kasvi Turun yliopiston kasvitieteellisellä puutarhalla tutkimassa sireenipensaita.

Kesäkuu, satokuu

Omenapuut kukkivat ja uumut, kirsikat ovat jo kukkineet kuten päärynätkin, jos niitä on tullut hankittua. Päärynää, joka on hedelmäpuista Suomessa vaikein viljeltävä, mutta ei mahdoton. Ensi salaattit omasta maasta ovat valmiita, vaikka avomaalla viljellään, mutta kausihuoneesta ne täytyy repiä pois, jos sinne on tomaattien jalkoihin aluksi istutettu. Samoin on retiisien laita ja muiden pikkuvihannesten, jos kausihuoneessa on taimia pidetty kylmää paossa. Kesäkuun alkuvuokoina kaikki taimet ulos avomaalle ja vapaasti uuteen multa istutettavaksi. Kaikki kylvökset on ennen juhannusta oltava maassa ja joitakin voi pantata vielä kesäkuun loppuun kuten retikkaa, naurista, tietysti uutta salaattia voi aina viljellä ja kaikki retiisit jos tekee mieli.

Valmiit kylvökset hoidetaan itämisen jälkeen kunnolla ja ne on suojattava irtoverkoilla naakoilta ja muilta siemenvarkailta. Aina täytyy olla varuillaan näiden lentävien suhteen, koska muuten joudut kylvämään uudestaan, ja menetetään tärkeitä kevätkeksen kasvupäiviä.

Kastelu välittömästi jos on

kuivia pitkiä poutapäiviä, niin kylvötaimet vahvistuvat ja kestävät myöhemmin sekä yökylmää paremmin tai väliaikaisia kuivuusjaksoja. Kastelu suoritetaan kerran viikossa jos ei sada ja ilma on lämmin. Vain kylmäjakso ja sateet estävät kastelun. Hankintalastaan kuuluu välttämätön sademittari, josta voi seurata tuliko taivaalta niin paljon että välttyt kastelemasta. Millimetri mittarissa on yksi sentti kosteaa maata taimirivien väleissä. Ainakin 5 mm täytyy tulla ennen kuin voidaan sanoa että taimet ovat hyötynneet kosteudesta. 10-15mm on jo huomattava sade ja kuivalla maalla ovat taimet saaneet juurivetelän.

Silti on vihannesmaa aina muistettava tarkistaa, onko juuri omalle palstalle tullut riittävästi vai täytyykö silti suorittaa lisäkastelu. Jos käytät katetta, vähenevät kastelukerrat ja peruskosteus säilyy ja jopa pysyy maassa liikaakin, varsinkin jos taivaalta tulee lisää. Ruohonsilppu nurmikon leikkauksen jälkeen kerättyä on parasta katetta, ja vielä antaa ravinteita sekä kasveille että madoille, parantaen maan ilmavuutta ja toimien mullan

muruisuuden parantajana.

Älä levitä liian aikaisin katetta vihanneksille, anna taimettua ensin kunnolla ja kun porkkanat ovat noin 5 cm, niin voit lovitaa rivivälikatteen juuresten väleihin jotain biomassaa kuten järvikaislaa, kesämökeillä, tai tienvarrelta niitettyä ruohoa, jos omalta tontilta ei tarpeeseen saada riittävästi.

Puuhaketta omaa tai ostettua ei vihannesten väleihin, eikä tietysti kuorihakettakaan, vain jos tavara on riittävästi kompostoitua ja ravinteita sisältänyt esim. kalkin ja apulan muodossa hakkeen sekaan.

Hedelmäpuille kelpaa ja marjapensaille ynnä koristekasveille puumaisille kyllä erilaiset puuhakkeet lisäravinteiden kera. Muista että erikoisesti kuorihake ja havupuusta tehty varastaa maasta kaiken typen joten sitä on lisättävä pussista hakkeen päälle. Parhaiten arvaa tyypipulan mullassa jos vihannesten naatit ovat kellahtavat ja kasvu on voimatonta.

Nopeasti levitetty typpipitoinen lannoite tai maataloudessa käytetty poistaa puutteen ja kasvu jatkuu normaalina.

Jos vettä on vähän, on kohdekastelu kaikkein vettä säästävin tapa kastella. Tämä ikivanha jo vanhojen egyptiläisten käyttämä, kun orjat ohjasivat Niilin vettä pienissä uomissa taimirivien väleihin. Samaa konstia käytetään vielä joko letkukasteluna tai vakoihin ohjattuna ja aina taimirivin viereen aivan juurten kaula-alueelle.

Erittäin kohtuullisella vesimäärällä saa kosteuden sinne missä sitä tarvitaan jos veden saanti on rajoitettua ja pumpusysteemejä ei ole käytössä. Ennen kaikkea voidaan pelastaa taimet seuraavaan sateeseen tai keskikesän helteestä kuivumasta niin, että saadaan

katetta ja öihin tulee pituutta ja maahan samalla kunnan kastetta, auttaen kasvit kehittymään.

Harvennus on toimenpide joka lyödyään laimin liian usein ja tuloksena on juureksista rothanhantiä ja kesäkukista jaksaa taimi tehdä vain yhden kunnan kukan. Kaikki syötävät vihannekset on harvennettava ja kesäkuukukin jos kylvös on ollut tiheä tai siemen onkin itänyt erittäin hyvin. Erikseen on valmiit kylvönauhat joissa on määrätty harvuus jo kylvettäessä, silloin ei tarvitse harvennusta, muutoin on se aina tehtävä. Harvaan kasvanneet voimakkaat vihannekset kasvavat parhaimman makuisiksi säilyen kellarissa hyvin syöntiä odottelemassa ja ovat näyttäväksi ruokapöydässä ja joilla voi osallistua vaikka f-näyttelyyn jos paikkakunnalla sellaisia järjestetään.

Kasvinsuojelu on syytä suorittaa melko pian taimettumisen jälkeen pienellä tarkoitukseen varatulla n. 5 l muoviruiskulla ehkäisevästi ainakin juureksille ja muillekin vihanneksille jos tuholaisia ilmaantuu. Niitä tulee aina jaolle, ole siitä varma. Mäntysuopaliemi jota saa rautakaupasta on sopiva ennakoiva hajunsekoittaja monille vihanneksille. Sitä voi ruiskutella porkkanarivien päälle ja juuren kaula-alueelle ja joka käy nopeasti iltapäivällä yötä vasten erikoisesti kemppiä ja porkkanakärpistä vastaan. Se sopii myös kaikille kaalikasveille, jos niitä viljelet tai pienille nauriin aluille, lantuista puhumattakaan.

Suhde on mäntysuopaa ja vettä noin 5 l. Harsokate on hyvä mutta ei suojaa sekään täydellisesti, jos vihanneksia on useasti viljelty samalla lohokolla ja tuholaiset ovat pesiittyneet maastoon. Kasvihuoneen tomaatit ja kurkuntaimet on lannoitettava vähintään kerran viikossa, niin kasvu pysyy so-

pivana. Vain määrästä on tietysti kysymys, kuinka paljon annetaan ja ettei anneta liikaa.

Kun tomaatin latvalehdet ovat melko vaakasuoraan, on lisälannoituksen aika, mutta aivan kippurassa olevat latvuston lehdet tietävät että tavaraa on ehkä liikaakin vielä maassa ennestään ja vain kastelu riittää. On parempi antaa säästään usein kuin liikaa kerralla. Emme voi koskaan lannoittaa koko kesän tarvetta yhdellä kertaa, jos halutaan viihtyviä vihanneksia. Kukinta häiriintyy ja sato unohtuu kesäkurpitsoilta, myös tomaateilta jos ravinteita on maassa kerralla liikaa. Kaikki paprikan suku-laiset, kuten espanjan pippurit, jalopenot kuin paprikatkin rehevöityvät liikaa ylettömästä lannoituksesta ja sato jää minimiin.

Kurkkukasveille tai köynnöspavuille on kausihuoneessa varattava aina hyvä verkko heti alusta että varret eivät makaa mullassa ja kerää homeitiöitä ja estä ilman liikkumista. Huonevihannesten alalehtien poisto onkin siksi välttämätöntä tehdä pitkin kasvukautta ja huolehtia näin ilmankierrosta kasvuston väleissä.

Ovi auki kesällä, säädettyä tai itsesäätävä kattoikkuna, takapäädyn alaosaan vähintään 50 cm x 50 cm aukko parantamaan ilman kulkua. Home-taudit ja vihannespunkit ovat vaikeasti hädettävää porukkaa, että niitä ei kesäkasvihuoneeseen tarvita. Pysyvämässä kausihuoneessa on pieni tuuletin hyvä ratkaisu parantamaan varsinkin loppukesällä ylös kasvanutta kasvuston ilmankiertoa. Tomaatti on hyvä juoruaja koko kausihuoneen ravinnon tarpeesta, kurkulla se on vaikeampi havaita aloittelijan silmin.

Eri lannoitteiden levitysohjeet on syytä lukea huolella ennen käyttöä, liikaa on vai-

kea saada maasta pois, jos on vahinko päässyt tapahtumaan... Vain runsas kastelu pelkällä vedellä parantaa tilannetta. Perunaa voi eteläsuomessa istuttaa vielä juhannuksen jälkeen, kunhan maa on altis auringolle ja siemen edellisvuotista idätettyä. Mukulat ehtivät sopiviksi, kun pakkasten jälkeen ne kaivetaan talteen. Muista vain että kesäistutus on harvempi kuin kevätistutus, niin taimet saavat valoa joka puolelta ja ehtivät syyssateista huolimatta kehittyä syötävän kokoisiksi.

Kesäkukka sekaruukkuun on varmin kukkija pieneen puutarhaan. Valoisalle paikalle eri kasvit kuin varjoon - on hallittava asianhaara...Varjoruukkuun voi ostaa torilta irtotaimen itse ja istuttaa esim. verenisarjaa, ahkeralliisaa, lobeliaa ja lumihiuataletta. Aurinkoon sopii esim. köynnöspelargoni, pikkusametikkukka, sinitähtönen, kannat, huovinkukka ja puolivarjoon voidaan sekoittaa näitä kaikkia.

Säteily suoraan ruukun sivuun on ajan mittaan pahasta koska se lämmittää juuriston ja kasvien ravinnonotto keskeytyy. Suojaruukku on välttämätön kuumilla parvekeilla varsinaiselle kasvuruukulle, erikoisesti jos kasvuruukku on mustaa muovia tai erittäin ohutta materiaalia. Paksuimmat koristekiviruukut toimivat kyllä hyvin ilman sisäruukkuu mutta ovat raskaampia käsitellä ja särkyvämpiä.

Tärkeät kesän työvaiheet ovat seuraavat joita et saa unohtaa!

KASTELU
LANNOITUS
HARVENNUS
TUHOLAISTORJUNTA
SIDONTA

Hyvää viljelykesää!

Arno Kasvi

Meille on helppo tulla

Raunistulan Apteekki

P Ilmaiset parkkipaikat oven vieressä

W Invapaikka, pyörätuoliluiska ja automaattiovet

Avoinn: arkisin 9-19 ja lauantaisin 9-15

Satakunnantie 19, Turku
www.raunistulanapteekki.fi

Elämäsi kokoisia koteja

Nauti arjesta ilman turhia sitoumuksia. Valitse elämäsi näköinen ja kokoinen asumisoikeusasunto Vasolta ja toivota huoleton elämä tervetulleeksi!

vaso
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy

Rauhankatu 4, Turku • puh. (02) 2747 000 • www.vaso.fi

kukkakauppa NUMMEN NARSISSI KY

Vanha Hämeentie 29
Turku
Puh. 237 2005

AVOINNA:
Ark. 9.00-18.00
La-Su 9.00-14.00

TERVETULOA KOTIMAISILLE KATSASTUSASEMALLE

39€

HENKILÖ-JA PAKETTIAUTOJEN MÄÄRÄAIKAIS-KATSASTUS

+ mahdolliset päästömittaukset:
Bensa 15€, OBD 10€ ja diesel 25€.
(mahdollinen jälkitarkastus 10€)

WP-Katsastus Oy
Tuulissuontie 34, LIETO,
puh. (02) 436 4300
www.wp-katsastus.fi

Av. ma-pe
klo 8-17

Haliskylän opiskelija-asuntojen remontointi

Haliskylän aluetta ja asuntoja uudistetaan ympäristöstävällisiä menetelmiä soveltaen. Korjaukset aloitetaan keväällä 2014 ja kylä valmistuu vuoden 2016 aikana. Lisäksi alueelle suunnitellaan 40-metristä nähtävyyttä – energiatappia.

Haliskylän alueelle tehtiin aikanaan ajan hengen mukaan paljon huoneistoja halvalla. Siforex-seinät olivat nopeita ja helppoja tehdä, mutta sittemmin käytössä havaittiin, että ne halkeilivat. Halvoilla kolmen hengen soluilla oli 1990-luvulla kysyntää. Nyt niiden kysyntä vähenee, Turun ylioppilaskylän kiinteistöjohtaja **Ismo Aaltonen** kertoo.

Haliskylässä on tehty alustavia kunnostustutkimuksia muutama vuosi sitten

Halislaiset saivat muutama vuosi sitten todeta, että Haliskylän eräiden rakennusten alta poistettiin maata ja tehtiin korjaustöitä. – Mitä tuolloin tehtiin, kiinteistöjohtaja Aaltonen?

– Kyse oli tuolloin alustavista tutkimuksista, mitä rakennusten alla tulee tehdä, jotta ne saadaan kuntoon. Toki paalutukset oli aikanaan tehty, mutta savimaata ei ollut paljoa poistettu rakennusten alta. Saven päälle oli tuotu vain noin 300 - 400 mm hyvin hienojakoista hiekkaa, joka sittemmin imi savesta kosteutta ja kosteus pääsi asuntojen lattioihin. Nyt tutkimusrakennusten pohjat on korjattu ja ne ovat kunnossa. Vastavat korjaukset tehdään nyt muihinkin rakennuksiin. Maamassat vaihdetaan talojen alle ja salaojitukset tehdään asianmukaisesti, Aaltonen kertoo.

Soluasunnoista yksiöitä

Kolmen hengen solusta tulee kaksi reilun kokoista yksiötä. Yksiön neliöhinta tulee olemaan noin kaksitoista euroa/neliömetri, johon kuuluu lämmitys, sähkö ja netti. Soluasunnot eivät ole talotekniikaltaan vielä elinkaarensa siinä vaiheessa, että niitä tarvitsisi peruskorjata, vaan käyttöasteen lasku on syy, miksi asunnot korjataan, kiinteistöjohtaja Ismo Aaltonen vakuuttaa.

Valtio tukee Haliskylän remontointia käynnistysavustuksella

Haliskylän remontointiin saadaan Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskuksen (ARA) korkotukilainaa opiskelija-asuntoihin kohdistuvaa avustusta. Onnekasta on myös, että tällaisena vähäisen rakentamisen aikana valtio teki käynnistysavustuksen, joka on 10 % kokonaisurakan hinnasta. Avustuksen saamisen ehtona on, että neljäntoista kerrostalon asunnot valmistuvat ripeässä tahdissa, vuoteen 2016 mennessä. Aikataulu on nopea, Aaltonen kertoo.

Julkisivuille tehdään kevyt kunnostus

Haliskylän rakennukset eivät ulkoiselta olemukseltaan muutu merkittävästi, Aaltonen toteaa. Kunnostus on kevyt, mikä merkitsee, että kaikki elementtisaumat, jotka ovat vuotaneet, otetaan pois ja uusitaan. Valkoiseen kivirouhepintaan laite-

taan pinnoitettavissa. Huoneistomuutosten myötä muutamia uusia parvekkeita rakennetaan ja kaikki parvekkeet lasitetaan. Piha-alueet muuttuvat, koska alue salaojitetaan ja vanhat huonokuntoiset varastot häviävät, Aaltonen lisää.

Maalämpöä, tuuli- ja aurinkoenergiaa

Maalämpö tulee Haliskylän päälämmitysmuodoksi. Turku Energiasta ehdotettiin, että maalämpökaivoja lämmitetään kaukolämmön paluuviedellä. Näin Turku Energia saisi kaukoläm-

pöveden jäähdytettyä, mikä heille on tärkeää. Jos tämä onnistuu, se on suuri juttu, sillä tällaista ei ole koskaan aikaisemmin toteutettu, Aaltonen innostuu. Aalto-yliopisto tekee hyötysuhdelaskelmat.

Haliskylään on myös suunnitella uusiutuvaa energiaa keräävä neljäkymmentä metriä korkea torni, ”energiatappi”. Torniin on suunniteltu puolitoista metriä korkeita pystyakselinsa ympäri pyöriä äänettömiä tuulimyllyjä ja aurinkopaneeleja. Raha-anomukset on juuri saatu valmiiksi. Sekä ARA että Turun kaupunki-

kuvaneuvottelukunta ovat alustavasti näyttäneet vihereätä valoa energiatornille. Tornille on luvattu myös kolmenkymmenen prosentin investointiavustus, Aaltonen kertoo.

Tornia on suunniteltu Gregoriuksentien ja Paa-

vinkadun risteyskseen. Siitä tulisi myös nähtävyys, joka kauniin valaistuksensa ansiosta olisi Haliskylän (ja Halistenkin) tunnusmerkki. Energiastosta lupa-asiat ovat vielä kesken ja vaikkakin suunnitelma on saanut hy-

vää palautetta päättäviltä viranomaisilta, Aaltonen povaa ainutlaatuisen energiatornin herättävän keskustelua puolesta ja vastaan.

Haastattelu:
FM Johanna Lampinen

YY

KAA

KOO

NEE

LAJITTELU KÄY HELPOSTI KUIN YHTEENLASKU.

Lokerot:

keräyskartonki
keräyspaperi
lasi ja pienmetalli
pakkausmuovi

Nelilokero on oma keräyspiste kotipihallasi. Unohda jätteiden turhat välivarastoinnit ja lajittele ne suoraan nelilokeroiseen astiaan!

Tyhjennyksen hoitaa nelilokeroinen erikoisauto, joka pitää jätteet erillään ja kuljettaa ne hyötykäyttöön. Kun vaihdat Nelilokeroon, saat näppärän kierrätyspisteen ja teet ympäristölle palveluksen.

Kysy lisää asiakaspalvelustamme ja tee tilaus!

www.nelilokero.fi
010 636 6080

www.lassila-tikanoja.fi

► JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS ► KIINTEISTÖHUOLTO JA -TEKNIikka ► SIIVOUS JA TUKIPALVELUT
► VIEMÄRIHUOLTO ► VAHINKOSANEERAUS ► PROSESSIPUHDISTUS ► YMPÄRISTÖRAKENTAMINEN

Aurajokisäätiö

Kesähetkiä Aurajoki-maisemissa

Halisista käsin on mahdollista suunnata suvinen kävelyretki jokirantaa pitkin keskustan suuntaan tutustuen historialliseen Turkuun tai yläjuoksulle Virnamäen luontopolku- ja pitkin aina Kuralan uudelle kävelysillalle saakka ja jatkaa siitä vaikka Liedon Vanhalinnaan saakka. Kosken alla päivystävät kalastajat ja onkijat. Kalastusluvista ja Aurajoen kalapaikoista saa lisätietoa Lounais-Suomen kalastusalueelta, www.lskalastusalue.net. Vuosittain Aurajokeen istutetaan tuhansia meritaimen poikasia ja onpa joessa tavattu ajoittain luontaistakin lohikalojen lisääntymistä.

Halistenkosken kupeessa sijaitseva Aurajoen opastuskes-

kus Myllärintalo avaa ovensa kesään lauantaina 24.5.2014, jolloin talolla on monenmoista toimintaa ja tietoisuuksia koko perheelle muun muassa kaloista ja ympäristöasioista klo 11-15 välillä. Säännöllinen kesän aukiolo alkaa sunnuntaina 1.6. ja jatkuu elokuun loppulle. Koululaisten ja ryhmien on mahdollista vierailla talolla aukioloaikojen ulkopuolella tilauksesta ja toukokuussa talo on avoinna myös muutamina aikoina arkipäivisin. Lisätietoja tapahtumista ja toiminnasta löytyy muun muassa netistä Aurajokisäätiön sivuilta www.aurajoki.net.

lähteä hyväkuntoinen aloittelijakin. Lauantaina 30.8. järjestetään tunnelmallinen iltayön retki Halistenkoskelta Liedon Vanhalinnaan ja takaisin. Pitempi patikka Aurajokea otetaan haltuun keskikesällä 5.-6.7., jolloin melotaan viikonloppun aikana joen yläjuoksulta Turkuun kohti. Tämä retki onkin jo vaativampi ja edellyttää osallistujilta harrastajatasoa.

Vielä Turun päivänä 21.9. on mahdollista kokeilla inkkarimelontaa oppaan johdolla maksutta, kun opastuskeskuksen vieteen perinteisiä koko perheen Aurajoki-festareita.

Myllärintalon kesäkauden teemanäyttelyssä tutustutaan vedenalaisen elämään Aurajoen kalojen kautta. Yläkerrassa on tarjolla muun muassa **Eliisa Laineen** viehättävä pienoisyri- jynäyttely *Iloa väreistä*.

Monille kesän ehdoton ykkösjuttu on kanoottiretki jokimaisemissa. Melonta on monipuolinen ja antoisa harrastus, jonka suosio on kasvanut tasaisesti viime vuosina. Aurajoki tarjoaa loistavat mahdollisuudet lyhyeen jokipyörähdykseen tai koko päivän retkeen kansallismaisemassa. Sekä Halistenkosken ylä- että alapuolella on kanoottien vesillelaskuun sopivat laiturit ja menopelin voi tarvittaessa vuokrata opastuskeskuksesta. Omatoimiretkien ohella voi osallistua Aurajokisäätiön järjestämiin ohjattuihin kanoottiretkiin ja -kursseihin tai kokeilla melontaa maksutta tapahtumapäivien yhteydessä.

Yhteisiä retkiä on tulossa kesän aikana kolme, joista ensimmäinen suuntautuu lauantaina 24.5. Halisista kohti Turun historiallista keskustaa. Melontaretkellä on pituutta yhteensä noin 7 km ja mukaan voi

Yksi vähän tunnettu, mutta kiehtova kohde Halistenkosken äärellä on Vesilaitosmuseo. Tämä erityismuseo on ainoa laatuaan Suomessa ja kätkee sisälleen palan kaikkia turkulaisia koskevaa historiaa: juomaveden tarinan. Vesiliikelaikoksen ja Aurajokisäätiön ylläpitämä museo on tapahtumapäivinä avoinna maksutta ja ryhmille tilauksesta. Seuraavan kerran avoimet ovet järjestetään Nummenpakka-viikon yhteydessä perjantaina 20.5. klo 16-18. Museon osoite on Halistentie 4 (vesilaitoksen alue). Koska tilat sijaitsevat alkuperäisessä vanhassa rakennuksessa, kulku on valitettavasti liikuntarajoitteisille hankala.

Lisätietoja Aurajoen opastuskeskuksesta, kesän toiminnasta ja Aurajoki-asioista yleensäkin voi tiedustella sähköpostilla osoitteesta info@aurajoki.net, puhelimitse 044 5537 408 tai seurata netistä osoitteesta www.aurajoki.net

Tervetuloa viettämään kesäpäiviä Aurajokele!

Sinikka Paulin
Aurajokisäätiö

Aurajokisäätiö

Eliisa Laineen pienoisyrijiyt ilahduttavat Myllärintalon kesäkävijöitä.

Aurajoen opastuskeskus Myllärintalo avaa jälleen ovensa kesään.

Kesä Aurajoen helmassa tarjoaa kaupunkilaiselle virkistytymistä ja lepoa, virikkeitä ja lukuisia mahdollisuuksia tutustua kotiseudun luontoon ja histo-

riaan. Halistenkoski ympäristöineen on ainutlaatuinen kokonaisuus, johon kannattaa syventyä ja johon voi palata aina uudelleen.

METSÄ LIIKKUU HALISISSA

to 22.5.
klo 17.30-19
konsertti klo 18-18.45

Turun filharmonikkojen

puhallinkvintetin metsäkonsertti,
minkä lisäksi *lähimaastossa*
kätköjen etsintää,
luottamusikävelyä
ja luontoruletti.

Tapahtuma on maksuton!

Pakkaa eväät
piknikkoriin
ja lähde
koko perheen
kanssa
seikkailuun!

Paikkana
Virnamäen
metsä,
Halistenkoskelta
opastus
tapahtumapaikalle.

Kuva: Heidi Pulkkinen

Halisten lipun julkistamistilaisuus klo 17.15 Halisten sillalla.

Yhteistyössä:

Kotiseutuyhdistys Halinen-Räntämäki ry
Halisten omakotiyhdistys ry

Sorakuoppia halkoo kävelytie.

Kärsämäen sorakuopat löydettiin kätkeytyneenä aarteena

Viime vuonna julistettiin Turku 2013 ympäristökilpailu, jonka järjestivät Turkuseura ry, Turun Pientalojen keskusjärjestö, Turun kaupunki, Kiinteistöliitto Varsinais-Suomi ja Turun Yrittäjät ry. Kilpailussa kaupunginosaseurat ja omakotiyhdistykset etsivät kohteita, jotka olivat arvokkaita, mutta jotka olivat syystä tai toisesta jääneet riittävää huomiota vaille. Kilpailussa etsittiin siis kaupungin kätkeytyneitä aarteita.

Tulokset julkistettiin 29.4.2014.

Kilpailussa oli kaksi sarjaa. Toisessa haettiin kohteita rakentamattomasta luonnosta, ja toisessa rakennetusta ympäristöstä. Ehdotuksia saatiin kaikkiaan 15 yhdistykseltä ja kolmelta yksityiseltä yhteensä 37. Kärsämäen sorakuopat voittivat luontokohteiden sarjan yhdessä Luolavuoren lohkareluolan kanssa. Sarjassa oli yhteensä 17 kohdetta. Toisessa kilpailusarjassa voitto niin ikään jaettiin kahden kohteen kanssa. Voittajina olivat VPK:n

talon Turkkilainen huone mukaan lukien peitetyt koristemaalaukset ja Syvälahden vanha kivinavetta Hirvensalossa. Kilpailuehdotuksia sarjassa oli kaikkiaan 18.

Kilpailuun sorakuopat tulivat Kärsämäen Asunnonomistajat ry ehdotuksesta. Ehdotuksen mukaan sorakuoppa-alue soveltuisi hyvin retkeily- ja virkistyskohteeksi. Yhdistys on yhteistyössä kaupungin viheryksikön kanssa järjestänyt alueella raivaustalkoita, ja kaupunki on luvannut hoitaa suuremmat, metsureita vaativat raivaustyöt.

Sorakuoppa-alueella on ollut mm. asukkaiden vanha uimapaikka. Sen läpi kulkee jo nyt pyörätie. Nyt se on vielä osittain umpeenkasvanut ja ryteikköinen. Sinne voisi rakentaa kuntoilupisteen ja grillikatoksen. Sorakuoppaan mahtuisi esiintymislava kesäteatteri- tai musiikkikäyttöön.

Timo Leinonen

SAUTILA OY

Turkulainen kuljetusyritys kolmannessa polvessa

- Vaihtolavakuljetukset • Vaihtolavojen vuokraus • Koukkuvaihtolavakuljetukset yhdistelmäautoilla max. 120m³ • Sepeli-, sora- ja multatoimitukset • Lumiurakat
- Teiden kastelut • Nosturiauto kappalevarakuljetuksiin • Lavettikuljetukset • Kaivuupalvelut
- Maa-ainesten kuormaus • Pyöräkuormaajapalvelut

Riimukatu 11, 20380 Turku Puh. (02) 242 6416 Fax (02) 242 6335
0400 221 314 0400 221 316 email: sautila@sautila.com www.sautila.com

Lakipalvelu Leinonen

Puh 040 7425 061

LPL

• MAUKKAAT
ANNOKSET
• NOPEA
PALVELU
• ISOT
PARKKITILAT

Grillattu
broileri

8€

ORIKEDON TAVERNA

Avoimena joka päivä
klo 10-22

Vanha Tampereentie 137 Turku, p. 02 2550 145 www.orkedontaverna.fi

KURALAN KESÄN OHJELMA

Valmistaudu Vintageen!

3.-4.5. la-su 12-16
Päivitä asusteasi 50-luvulle ja tule kuulemaan ehostus- ja hiustenlaitto-vinkkejä!
Viikonlopun työpajoissa valmistaudutaan Kyläjuhlien tuloon.
Ei ennakkoilmoittautumista. Työpajamaksu 10€/päivä.

Perinneliikuntakontti

Perinneleikkejä Kuralassa toukokuun jokaisena lauantaina klo 12-15. Vapaa pääsy!

Vintage! Kuralan Kyläjuhlat

24.-25.5. klo 12-17
Muotia, musiikkia, tyyliä ja 1950-luvun tunnelmaa!
24.5. Muotia! Lauantaina korkataan kesäkausi ja keikistellään vintagemuotinäytöksessä!
25.5. Musiikkia! Sunnuntaina svengataan 50-luvun sävelten tahtiin ja annetaan kellohelmojen heilua!
Tapahtumassa myyjäiset, esityksiä, opastettuja kierroksia ja muuta rentoa ohjelmaa!
Vapaa pääsy!
Ohjelma ja tapahtumatiedot:
www.turku.fi/kuralankylamaki

Kätkösuunnistusrata

Tulkitse karttaa, seuraa vihjeitä ja löydä kätköjen piilopaikat! Uudistetun kätkösuunnistuskartan avulla voit tehdä omatoimisen tutkimusretken Kylämäen alueelle. Karttoja saatavilla Kokeiluverstaalta. Maksuton.

Iso-Kohmon talon emännän teema-askareet

3.6.-31.8. aina keskiviikkoisin klo 12-16
4.6. Ruisleipä lämmittää tuvan!
11.6. Kotikosmetiikkaa ja kauneusvinkkejä mummon ohjeilla
18.6. Juhannus tulee! Koti koristellaan kukin ja koivunoksin
25.6. Aarresaaresta Hopeapeiliin -lomalukemista kesävieraille
2.7. Ilmaa autonrenkaaseen, sillä uimaranta kutsuu

9.7. Helleasuja lapsille ja aikuisille
16.7. Terveisiä mustikkametsästä!
23.7. Ommellaan vohvelikankaasta
30.7. Saippuapata kuuhuu
7.8. Valkopyykin puhtaaksi
14.8. Mankelointia ja silytystä
21.8. Mehumaija ahkeroi
28.8. Puuropäivä

Kesämuskari

Perhemuskari Kuralassa pe 6.6, pe 13.6 ja ma 16.6, ryhmät klo 9.30, 10.15 ja 11.00. Vapaa pääsy! Ei ilmoittautumista. Järjestäjänä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä.

Ötökkäsafarit

Pikkututkijat pääsevät kokeilemaan aitoja tutkimusmenetelmiä ja luonto tulee tutuksi ruohonjuuritasolta lähtien. Keskiviikkoisin, torstaisin ja perjantaisin 2.-4.7., 9.-11.7. ja 16.-18.7. klo 10-12. Hinta 12 €. Kesto 1,5 tuntia. Huom! 4-12 -vuotiaille, alle kouluikäiset lapset aikuisen seurassa.

Muinaistekniikan päivät

28.-31.8. klo 11-16
Työpajoja, luentoja, opastettuja kierroksia ja työnäytöksiä.

Syyspäivät

12.-14.9. pe klo 9-14, la-su klo 11-17.

Emäntä kahvitaulla.

Vintage!

KURALAN KYLÄJUHLAT

24.-25.5.2014 klo 12-17

Muotia, musiikkia, tyyliä ja 1950-luvun tunnelmaa!

24.5. Muotia!
Lauantaina korkataan kesäkausi ja keikistellään vintagemuotinäytöksessä!

25.5. Musiikkia!
Sunnuntaina svengataan 50-luvun sävelten tahtiin ja annetaan kellohelmojen heilua!

Tapahtumassa myyjäiset, esityksiä, opastettuja kierroksia ja muuta rentoa ohjelmaa!
Vapaa pääsy!
Ohjelma ja tapahtumatiedot:
www.turku.fi/kuralankylamaki

Oskari mustiksin pöytästä.

Kesän ohjelmaa Maarian seurakunnassa

MAARIAN KIRKKO, Maunu Tavastin katu 2

Su 18.5. klo 10 Konfirmaatiomessu, Kokkola, Lehtinen
Ke 21.5. klo 18.30 Visertävä puu-kuoron kevätlaulajaiset
Su 25.5. klo 10 Luomakunnan sunnuntain perhejumalanpalvelus, Rinne, Niemi
To 29.5. klo 10 Messu, Rajamäki, Vuola, Myllymäki
Su 1.6. klo 10 Messu, Myllymäki, Rainio, Kokkola
Su 8.6. klo 10 Konfirmaatiomessu, Kokkola, Vuola, Lehtinen
Su 8.6. klo 14 Konfirmaatiomessu, Orenius, Vuola
Su 15.6. klo 10 Konfirmaatiomessu, Ruskeepää, Rainio
Pe 20.6. klo 18 Kansanlaulukirkko, Rinne
La 21.6. klo 10 Sanajumalanpalvelus, Myllymäki, Rainio
Su 22.6. klo 10 Messu, Kokkola, Vuola, Laurén
La 28.6. klo 12 Konfirmaatiomessu, Laaksonen, Vuola
Su 29.6. klo 10 Konfirmaatiomessu,

Laurén, Rainio
Su 29.6. klo 14 Konfirmaatiomessu, Ruskeepää, Vuola
Su 6.7. klo 10 Konfirmaatiomessu, Myllymäki, Niemi
La 12.7. klo 12 Konfirmaatiomessu, Orenius, Haikka
Su 13.7. klo 10 Konfirmaatiomessu, Laaksonen, Niemi
Su 13.7. klo 14 Konfirmaatiomessu, Rajamäki, Niemi
Su 20.7. klo 10 Konfirmaatiomessu, Sirén, Niemi
Su 27.7. klo 10 Konfirmaatiomessu, Loukiala, Haikka
Su 3.8. klo 10 Messu, Laaksonen, Vuola, Rajamäki
Su 10.8. klo 10 Messu, Laurén, Rainio, Ruskeepää
Su 17.8. klo 10 Messu, Myllymäki, Kalervo U. Kukkula, Niemi, Orenius, Gideonien kirkkopyhä
Su 24.8. klo 10 Messu, Orenius, Vuola, Myllymäki
Su 31.8. klo 10 Messu, Loukiala, Niemi, Orenius
Su 7.9. klo 10 Messu, Kokkola, Myllymäki

Su 14.9. klo 10 Messu, Laaksonen, Vesa Siltala

MAARIAN PAPPILA, Sorolaisenkatu 4

Ke 14.5. klo 18 Kaikille avoin kevätjuhla
Su 17.8. klo 15 Kesäseurat Maarian pappilan pihalla (sateen sattuessa pappilassa), Timo Rantanen
Pe 20.6. klo 18–21 Juhannusjuhla Maarian pappilassa. Juhla alkaa lipunnostolla pappilan puutarhassa. Tämän jälkeen Kansanlaulukirkko Maarian kirkossa, jonka jälkeen kirkkokahvit ja ohjelmaa pappilassa. Bussikuljetus. Järjestäjinä Maarian seurakunta, Paattisten seurakunta ja Piikkiönseurakunta.

HALISTEN SRK-KOTI, Gregorius IX:n tie 8

Ke 21.5. klo 18 Kaikille avoin raamattu- ja rukousryhmä, pastori Mikko Laurén. Tutkimme Markuksen evankeliumia. Mahdollisuus sielunhoitoon, rukoukseen ja mukavaan yhdessäoloon.

Su 25.5. klo 12 Sunnuntailounas

RAUNISTULAN SRK-TALO, Murtomaantie 12

Keskiviikkoisin klo 13 Pappi paikalla, Laurén
Ma 19.5. klo 13 Pienpiiri
Ke 21.5. klo 18 Kevätlaulujen ilta
Ke 11.6. ja 25.6. klo 13 Kesäkahvila

KESÄKERHOT

Kesäkerhoja järjestetään viikoilla 23, 24 ja 25 (juhannusviikolla ei kuitenkaan perjantaina) kello 9–15: Maanantaisin Runosmäen srk-talolla Tiistaisin Pallivahan kirkolla Torstaisin Kotimäen srk-talolla Perjantaisin Maarian pappilan talissa

KOROISTEN RISTIN KESÄHARTAUS

keskiviikkona 11.6. klo 18, Mikko Laurén, Ulla Vuola

DIAKONIARUOKAILUT

Runosmäen nuorisotalo "Ruokakello" Piiparinpolku 13

Ruokakassien jako to klo 10. Viimeinen jakopäivä ennen kesätaukoa 12.6. ja alkavat jälleen 14.8.
Haliskahvila
Kardinaalinkatu 3A, kellarikerros
Ruokakassien jako joka ti ja to klo 12. Viimeinen jakopäivä ennen kesätaukoa 12.6. ja alkavat jälleen 12.8.

Jesari
Jäkärän puistokatu 20
Ruokakassien jako pe klo 12.30–14. Viimeinen jakopäivä ennen kesätaukoa 13.6. ja alkavat jälleen 15.8.

Halisten sunnuntailounas
Halisten srk-kodissa, Gregorius IX:n tie 8
25.5. klo 12–13

Muutokset mahdollisia. Lisää seurakunnan toiminnasta löydät Kirkko ja me -lehestä sekä www.maarianseurakunta.fi.

Onkikilpailu Aurajoki-Halinen

Halisten sillalta Turkuun päin
vasemmalla rannalla
7.6.2014 klo 9-14

**Sarjat: Miehet, miesveteraanit,
naiset ja nuoret alle 16 v.**

Järjestää: Turun Kala ja Erä ry / KoroiSet-lehti
Yhteyshenkilö: Ilkka Aronen, p. 040 572 7618

Sirkusesitys viime vuoden HaliSillassa.

Kevättrieha ja kesäkauden avaus Halisissa

Perinteistä Halisiltaa vietetään
Halisten koulun pihalla
torstaina 15.5.2014 klo 17–20.

Ohjelmassa musiikkia, tanssia, sirkusta, pelejä, ponijalua, kuntotestausta.
Illan aikana paljastuu, ketkä ovat tämän vuoden halisakka ja -ukko. Runsas puffetti tarjoaa mm. lettuja, makkaroita ja kahvia.

Juhlapuhujana on
kotiseutuneuvos Markku Monnonen.

Tervetuloa runsain joukoin
tapaamaan tuttuja ja viihtymään!

Järjestäjänä
Kotiseutuyhdistys Halinen-Räntämäki ry
yhteistyökumppaneineen

Perinteiset Hamaron markkinat

järjestetään **tiistaina 3. 6. klo 18–20**
Ingegerdin (ent. Räimän) kentällä.

Musiikista vastaavat Jorma ja Vili Lehtelä.

Kesäkukkien ja vihannesten myyntiä,
karkkien myyntiä, ponijalua, pomppulinna.

Buffetissa on tarjolla muurinpohjalettuja,
grillimakkaraa, kahvia ja mehua, leivonnaisia.
Arpajaiset, kirpputori, mukavaa yhdessäoloa.

Tervetuloa!

Hamaron pienkiinteistöomistajat ry, johtokunta

NUMMENPAKAN VIIKKO

19. 5. - 25. 5. 2014

MAANANTAI 19.5.

NUMMENPAKAN KESÄJUHLAT JA KUUVUOREN KENTÄN AVAJAISET

Juhlakulkue kokoontuu Kaarinan VPK:n pihalla Kirkkotie 26 kello 17.45 ja suuntaa kulkunsa paloautojen johdolla Kuuvuoren kentälle.

KESÄJUHLA ALKAA KELLO 18

Nummenpakanviikon ja kesäjuhlan avaus, koordinaattori Miika Neulaniemi
Kuuvuoren kentän avaus ja juhlapuhe, toimialajohtaja Arto Sinkkonen

KATSELE:

- ❖ **HUMANIHEI!** Nummenpuistokadun päiväkodin lapset ratsastavat lähes espanjalaiseen kouluratsastustyyliin
- ❖ Itämaista tunnelmaa juhlaan luo iranilainen tanssiesitys
- ❖ Jyryn "jätkien" Boxing Show
- ❖ Lentopalloa ja soft ball -tennistä näytöstyyliin
- ❖ Nappulajalkapallon huumaa, Bacca Cup pelataan taas
- ❖ Melkein Stand up -koomikot esiintyvät ja juontavat juhlan
- ❖ Paloautot ihmeteltävinä ja ihailtavina
- ❖ Uusien liikuntapaikkojen esittelyä

KUUVUOREN NUORISOTALOSSA AVOIMET

OVET klo 17-20. Käy sisälle, astu peremmälle, tee itsellesi rintamerkki.

OSALLISTU:

- ❖ Yleisöjumppaan
- ❖ Lasten yleisurheiluopetukseen ja kolmiotteluun
- ❖ Trampoliinihyppelyyn
- ❖ Pussijuoksuhaastekisaan, niin isot kuin pienetkin
- ❖ Ota osaa keppihevosagilityyn Hei laukkaa ratsu reima, hei reima...
- ❖ Askartelupisteen paperilennokkipaja ja asfalttiliidut lasten käytössä
- ❖ Perinneliikuntavälineet kaikkien käytössä
- ❖ Kaverikoirat kentällä, niitä saat taputtaa
- ❖ Vohveleita, makkaroita ja kaffetta pikkunälkään

FILLARIKATSASTUS:

Ota polkupyöräsi mukaan ja tule tarkistuttamaan ajoasentosi Turun Ladun pyöräilijöiden ja Kierrätyspyöräverstaas Recykkelin kojulle! - Esillä myös Recykkelin kierrätettyjä myyntipyyriä.

Kuuvuoren kentän tapahtumasta vastaavat

TURKU VAPAA-AIKATOIMIALA

KAUPUNGINOSAVIIKOT
NUMMENPAKKA

TIISTAI 20.5.

Nummenpuistokadun päiväkodin avoimet ovet kello 15.00–16.30, Soita kuitenkin kelloa! Ovi 8 Siivä vastapäätä. Käy tutustumassa päiväkodin tiloihin ja ihailmassa pakalaisen taitelijan Anna-Maija Aarraksen taideteosta "Linnunrata". - "Tähdet houkuttelevat haaveisiin, vievät tarinoiden maailmihin ja rauhoittavat unelmoimaan". Järj. Nummenpuistokadun päiväkot

Pakan parlamentti kokoontuu T-talolla kello 18.00

Pikkuisen parempi Pakka - Tule kysymään missä ollaan ja minne Pakalla mennään.

- ❖ Mitä kaupunki on Pakalle suunnitellut - mitä pakalaiset itse haluaisivat
- ❖ Nummenmäen olemassa oleva asemakaava ja siihen hyväksytyt poikkeamat
- ❖ Liikenne, pysäköinti ja kadunrakennus Nummenmäen pientaloalueella ympäristön rakentamisen paineessa. Järj. Nummenmäen Pientalot ry